

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Vasaris — February 19, 1964

21 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

APETITAS AUGA BEVALGANT

TUO LAIKU KAI D. BRITANIJOS PREMJE-
RAS HOME GINČIJASI SU VALSTYBĖS SEKRETO-
RIUMI DEAN RUSK, KOKS KOMUNISTAS YRA
GERESNIS: RIEBESNIS AR LIESESNIS, KOMU-
NISTAI SKUBA UŽGROBTI KIPRO SALĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

D. Britanijos ministeris pir-
mininkas lordas Home pereitą
savaitę viešėdamas JAV taip gyn-
ė prekybinius ryšius su komu-
nistiniais kraštais: "Mes neti-
kim į boikotus, mes tikim į pre-
kybą". Jis pridūrė, kad gerai
besijaučią (comfortable) komu-
nistai yra mažiau pavojingi, negu
alkani komunistai. Į tai atsaky-
damas JAV Valstybės Sekretor-
ius Dean Rusk samprotavo, kad
ir alkani komunistai gali susi-
veržti diržus ir gautas gėrybes
panaudoti ne alkui nuraminti, bet
kitiems tikslams. (Kaip žinia,
JAV komunistams parduoda ja-
vus. Javais, tiesa, šaudyti negali-
ma, bet juos irgi galima panaudoti
kaip prekybos objektą kitom ge-
rybėm gauti.)

Ginčas dėl riebių ir liesų ko-
munistų agresingumo eina jau se-
nokai. Aiškina, kad komuniz-
mas esąs vargo išdava. Žinia, ma-
sių nepasitenkinimas gali nu-
versti esamą valdžią, tačiau ne-
būtina po to turi laimėti komu-
nistai. Taip Vokietijoje, Italijo-
je ir daugelyje kitų Europos vals-
tybių po pirmojo pasaulinio karo
įsigalėjo ne komunistai, bet susi-
darė vadinamos dešiniųjų dikta-
tūros.

Rusijoje komunizmas laimėjo,
nes niekas tiksliai nežinojo, kas
iš jo išeis. Kituose kraštuose ko-
munizmas buvo įvestas arba So-
vietų karo jėgos arba pačių kapi-
talistinių valstybių reikalavimu
sudaryti demokratinę režimą ten,
kur jam nėra reikalingų sąlygų.
Daugelyje Afrikos ir Azijos vals-
tybių diktatoriai priėmė komu-
nistines diktatūros formas, nes
joms patogiau valdyti mases.
Jei kokiam krašte įsigali auto-
ritarinis režimas, vadinami JAV
"liberalai" pradeda reikalauti jo
pašalinimo, kaip tai atsitiko su
pietinio Vietnamo Diemu, o kai
kuriame krašte įsigali tikras ar
pseudo - komunistinis režimas,
kaip pvz. Alžire Ben Bella, tai
jį skubama paremti. Vėl pagal
teoriją, kad riebus komunistas
geresnis už liesą! Iš tikro Va-
karai tokia politika tik save žu-
do. Ir balsų, įspėjančių apie Va-
karų savijudystę paskutiniuoju
laiku smarkiai padidėjo.

Kolumnistas Andrew Tully
praeitą savaitę apgailestavo, kad
Eisenhowerio Valstybės Sekretor-
ius J. F. Dulles susidėjo suso-
vietais ragindamas D. Britaniją,
Prancūziją ir Izraelį sustabdyti
karines operacijas prieš Egipto
Nasserį. Jei ne tas spaudimas,
Nasserio pavardė būtų jau seniai
užmiršta ir greičiausiai nebūtų
panašių nesuspilimų daugelyje

pasaulio vietų, įskaitant Panamą,
Ghaną ir kt.

Gana įdomiai samprotauja ir
Clarence Streit, žurnaluko Free-
dom and Union, skirto Atlanto uni-
jos propagandai, leidėjas. Girdi,
prezidentas Kennedy savo valdy-
mo pradžioje nemažai dėmesio
skyrė Atlanto Unijai. Kad ją su-
stiprinus, jis atsilankė Paryžiu-
je pas de Gaulle, bet iš ten jis
nuvažiavo į Vienną išsiaiškinti
susitarimo su Chruščiovu galimy-
bes. Žinoma, tai papiktino de
Gaulle ir pavertė niekais svajo-
nę apie Atlanto uniją.

Iš tiesų JAV noras susikalbė-
ti su sovietais turėjo paskatinti
kitas šalis daryti tą patį, kas
Chruščiovui išėjo į naudą, nes
jis gali ardyti NATO sąjungą.
Kaip toli nuėjo NATO suirimas,
geriausiai įrodo Kipro krizė, gre-
sianti sukelti Graikijos-Turkijos
karą. Arkivyskupas Makarios
pradėjo savo pavojingą žaidimą
tik gavęs Chruščiovo patikrinimą,
kad sovietai jam padės. Jis taip
pat jaučia, kad esamoje situaci-
joje nė viena graikų vyriausybė
negalės atsisakyti jam padėti.

Likimo ironija norėjo, kad ly-
giai prieš 17 metų D. Britanija pa-
ti negalėdama išgelbėti Graikijos
nuo komunistinių partizanų, per-
duotų tą kraštą JAV globai. JAV
iš tikro Graikiją išgelbėjo Tru-
mano doktrinos pagalba, kuri
JAV kaštavo per 3 milijonus doli-
rių. Tačiau kai santykiai tarp
JAV ir Sovietų Sąjungos pradėjo
gerėti, Graikija 1958 metais jau
atsisakė leisti JAV lėktuvams nu-
sileisti jos teritorijoje Lebanono
krizės metų, kada marinų pasiun-
timas į tą kraštą, jį išgelbėjo.

Graikija atsisakė leisti laikyti
savo teritorijoje amerikiečių ra-
ketas. O dabar Kipro saloje, sa-
koma, kad beveik trečdalis visų
graikų t.y. apie 150,000 žmonių
yra komunistų partijos kontro-
lėje. Tie komunistai pagal Mask-
vos įsakymą šiandien reikalauja
Kiprą prijungti prie Graikijos ir
niekas tam negali pasipriešinti!
Kipro komunistų partija šiuo
metu kontroliuoja Kipro darbi-
ninkų unijas, kurios aptarnauja
britų bazines, o tai reiškia, kad nuo
jų didelė dalimi priklauso britų
bazių likimas. Britai savo laikų,
kai tas pats Makarios kovojo
prieš jų valdymą, reikalaujamas
susijungimo su Graikija, komuni-
stų unijų vadus specialiai rėmė,
nes jie tada nenorėjo susijungimo
su Graikija. Už tą prekybą bri-
tai šiandien turi atsisakyti Kip-
ro, nustumdami tą salą JAV, o
tai delsiant dovaną priimti,
ją galų gale gaus JT, o per jas
leidiama žodį pasakys sovietai.

Štai kas išeina iš prekybos su
komunistais. Prieš svarstant
klausimą, koks komunistas yra
geresnis, liesas ar riebus, reikia
visados atsiminti, kad kiekvie-
nam apetitas auga bevalgant.

* ŠIAURINIO VIETCONGO ko-
munistų partizanai tęsia ame-
rikiečių karių žudymo akciją pa-
čiame Saigone. Buvo surasti pro-
pagandiniai lapukai, kuriuose sa-
koma "po du amerikiečius į die-
ną!" Nuo tos jų "akcijos" pra-
džos Saigone jau žuvo 6 ir su-
žeisti 85 kariai.

Komunistų sustiprinta parti-
zaninė akcija Vietname rodo, kad
yra paimta "griežtoji Pekino li-
nija" ir kad tame kare nėra ko
laukti kokio nors politikavimo ne-
utralumo sąskaiton.

Vietnamas rieda komunistų
kryptim, kur jau nuriedėjo La-
osas.



JAV Kongreso atstovas Robert Taft, Jr., Vasario 16 minėjime Clevelande pasakęs kalbą. Nuotrauko-
je Robert Taft, Jr. tarp čiurlionių I. Grigaliūnaitės ir M. Leknickaitės. V. Plodžinsko nuotrauka



Lietuvos Pasiuntinybės Washingtonė patarėjas dr. Stasys A. Bačkis, Vasario 16 minėjime Clevelande
pasakęs kalbą, kuri žemiau spausdinama, pasirašo čiurlionių "Aukso knygoje". Šalia stovi Čiurlonio
V. Plodžinsko nuotrauka

"KAD IR KAŽKAIP TERORIZUOJAMA LIETUVA — VISTIEK NIEKADOS JI NEBUS RUSIŠKA"

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS WASHINGTONĖ PATARĖJO DR. S. A. BAČKIO
KALBA, PASAKYTA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO MINĖ-
JIME CLEVELANDE 1964 VASARIO 16 DIENĄ.

Vasario Šešioliktoji yra Lie-
tuvų Tautos vieningumo, jostei-
sų aspiracijų realizavimo iš-
raiška. Ji kartu primena mums
mūsų tautos garbingą praeitį, jos
taurias tradicijas, ryžtingas ko-
vas dėl laisvės ir kartu ji rodo
mums garbingą kelią į šviesesnę
Lietuvos ateitį.

Lietuvos Nepriklausomybės Pa-
skelbimo 1918 vasario 16-tąja Ak-
tas yra Lietuvos istorijoje toks
įvykis, kuris sustiprino jos sū-
nų tikėjimą savąja tauta. Jo vaid-
muo yra taip stiprus, jog jis ska-
tina tikėti į Laisvą Lietuvą, tikė-
ti į jos Nepriklausomybės atga-
vimą ir tikėti į amžiną Lietuvos
egzistenciją.

Vasario Šešioliktoją švėsdami,
mes vieningai ir iškilmingai pa-
sauliui primename, kad nežiu-
rint to, jog Lietuva yra Sovietų
okupuota ir Lietuvių Tauta nėra
sunkų vergijos junga -- LIETU-
VOS VALSTYBĖ DE JURE
TEBEEGZISTUOJA.

Lietuvos valstybės de jure eg-
zistencija suteikia Vasario Še-
šioliktosios minėjimui ir ofici-
alumo ir didingumo. Už tai mes
ypačiai esame dėkingi JAV Pre-
zidentui, Vyriausybei, Kongresui
ir Tautai, kad nuo 1940 metų JAV
atsisako pripažinti Lietuvos in-
korporaciją į Sovietų Sąjungą ir
laiko galiojančiomis visas sutar-
tis, kurias jos yra su Lietuva
pasirašiusios. Dėl to Lietuvos
Pasiuntinybės ir Konsulatai ofi-
cialiai gali egzistuoti ir veikti.
Ir čia ir daugely kitų kraštų tos
mūsų valstybės įstaigos figū-
ruoja oficialiuose sąrašuose.

Mes džiaugiamės, kad Vasario
16 Dienos proga susilaukiame tos
JV Vyriausybės laikysenos pa-

tvirtinimo. Jį jau gavo ir šiemet
Lietuvos Atstovas Washingtonė,

miestų burmistras, kurie savo
aktais primena Lietuvos šventę,
kaip simbolinę kovos už laisvę
aprašą.

Tai yra didelė pagunda ir mo-
ralinė parama mūsų kovojai dėl
Lietuvos Laisvės ir Nepriklau-
somybės atgavimo.

Bendrai, žmogaus teisių, lais-
vo tautų apsisprendimo teisės sa-
varankiškai tvarkytis, laisvės ir
taikos kilnieji principai yra
mums didelės svarbos daly-
kai. Mūsų kovojai dėl suvereninių
Lietuvos teisių vykdymo atstaty-
mo -- jie mūsų pozicijas stip-
rina. Jais, pozityvine tarptautine
teise bei morale remdames mes
giname Lietuvos teises ir griau-
name Sovietų tėzes.

Esame tikri, jog taurieji prin-
cipai vieną dieną bus įgyvendin-
ti Lietuvos ir visų pavergtųjų
tautų atžvilgiu. Nesuprantama
ir nelogiška būtų, jog šimtui mi-
lijonų europiečių, šiandien esan-
čių Sovietų Sąjungos dominacijo-
je -- nebūtų taikomi laisvo tautų
apsisprendimo teisės dėsniai,
kurie visu uolumu ir skubotumu
yra taikomi Azijos, Afrikos tau-
toms, kurių didžiuma niekada ne-
buvo laisvos ir nepriklausomos
valstybės.

Už laisvę kovojančių skaičius
auga ir su mumis solidariai vei-
kia visos pavergtos Centro ir Ry-
tų Europos tautos bei kitos, no-
rinčios būti laisvos ir nepriklau-
somos.

Kartais sakoma, jog pabaltie-
čių kova skirtinga yra negu kova
kitų kraštų. Mat, šalia kovos dėl
Lietuvos valstybės nepriklaus-
omybės atstatymo, -- mes turime
dar padaryti visa

1) kad Lietuvos valstybės tel-

VALSTYBĖS SEKRETORIUS

Washingtonė

1964 metų vasario 12 diena

Mielas Pone Charge d'Affaires:

Lietuvos nepriklausomybės keturiasdešimt-
šeštųjų metų proga man tenka garbė per-
duoti Jums nuoširdžius Jungtinių Valstybių
vyriausybės ir gyventojų linkėjimus.

Amerikiečiai visados gynė laisvės ir apsi-
sprendimo principus visoms tautoms ir smer-
kė prievartinį jų užgnaužimą, nepaisant kur
tai įvyko. Savo tvirtu ir nuosekliu atsakymu
pripažinti Sovietų Sąjungos įvykdytą ne-
teisėtą Lietuvos aneksiją, Jungtinių Valsty-
bių vyriausybė pagerbia Lietuvių Tautos at-
sidavimą laisvės ir teisingumo idealams. Mes
esame tikri, kad šios Lietuvių Tautos patve-
riancios savybės padės jai galop įgyvendinti
savo teisėtus valstybinės nepriklausomybės
siekimus.

Nuoširdžiai Jūsų

Dean Rusk

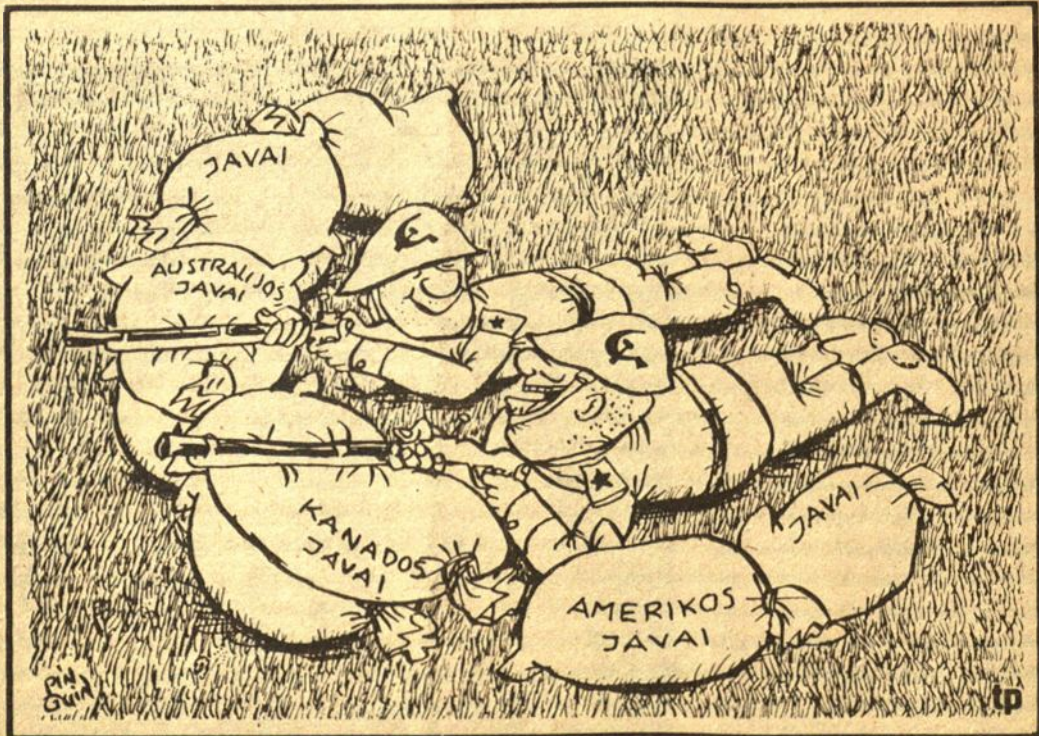
JAV Senate ir Atstovų Rūmuo-
se mūsų Tautos šventė irgi kas-
met minima.

Mes esame dėkingi ir atskirų
J.A. Valstijų Gubernatoriams bei

sinės ir politinės egzistencijos
pripažinimas būtų išlaikytas,

2) kad tas pripažinimas būtų

(Nukelta į 3 psl.)



- Su javais šaudyti negalima, bet jie padeda išsilaikyti!...

KOKIĄ PAGALBĄ KARE PRIEŠ SOVIETUS

GAVO SUOMIJĄ?

P. ŽILYS

Praeitais metais gruodžio pabaigoje Naujienose tilpo J. Jašinsko straipsnis Spaudos pabiro, kuriame gruodžio 28 d. rašoma: "Užpulti suomiai (vienas suomis prieš 50 rusų, suomų apie 4 mil., o rusų apie du šimtus mil.) žmonijos istorijoje neregėtu ataklumu ir karžygiškumu tris ir pusę mėnesio kovėsi su Stalino pasiūtais galvažudžiais, tačiau nesulaukdamie iš laisvojo pasaulio tautų jokios pagalbos, buvo paklūpdyti ir turėjo priimti raudonosios, taiką "mylinčios" imperijos reikalavimus, kurių pasekoje neteko visų strateginių vietovių Rusijos pasienyje ir Suomijai gyvybiniai svarbių plotų, viso 1.170 kvadratinų mylių nuosavos žemės. (Didesnis plotas negu pusė visos Lietuvos)...".

J. Jašinskas labai klysta ir kitus klaidina tvirtindamas, kad suomiai 1939-1940 metų karo metu su Sovietų S-ga nesusilaikė jokios pagalbos iš laisvojo pasaulio tautų.

Nežinau, iš kokių šaltinių J. Jašinskas paėmė tokius davinius. Man žinomi šaltiniai: buvusio Suomijos kariuomenės vado mar-

šalo Mannerheim'o -- Erinnerungen, buvusio Suomijos užsienio reikalų min. V. Tanner'io -- The Winter War, buvusio Anglijos min. pirm. W. S. Churchill'io -- La deuxième guerre mondiale, Sovietų S-gos -- Istorija Velikoi otečestvennoi voyny Sovetskago Sojuzo 1941-1945, ir kiti sako visai priešingai. O ką jau bekalbėti apie žinomą buvusio Prancūzijos min. pirmininko E. Daladier'o 1949 m. kovo 12 d. parlamentui duotą apyskaitą apie Suomijai suteiktą pagalbą, arba apie tokią pat apyskaitą, duotą parlamentui Anglijos min. pirmininko Chamberlain'o 1940 m. kovo 19 d. ir tą pačią dieną Švedijos paskelbtą komunikatą apie Suomijai suteiktą pagalbą, kurias esu girdėjęs per radiją kartojant.

Taigi, kai 1939 m. lapkričio 30 d. Suomiją užpuolė Stalino pasiūsti galvažudžiai, gruodžio 2 d. Suomija kreipėsi į Tautų Sąjungą, prašydama padaryti žygių sustabdyti neišprovokuotą Sovietų S-gos agresiją prieš Suomiją.

Tam klausimui spręsti Tautų S-gos Asamblėjos posėdis buvo

paskirtas gruodžio 9 d.

Sovietų S-ga neprisiuntė į tą posėdį savo atstovo.

Gruodžio 11 d. buvo pasiūstos telegramos, raginančios Suomiją ir Sovietų S-gą, atstatyti taiką, tarpininkaujant Tautų Sąjungai.

Suomija su tuo pasiūlymu sutiko, o Sovietų S-ga jį atmetė. Tautų S-gos Asamblėja užgyrė Suomijos pastangas atstatyti taiką, o Sovietų S-gą pripažino net šėšiais atvejais prasielenkus su duotais pasižadėjimais.

Asamblėja nusprendė, kad Sovietų S-ga, nepaklususi Tautų S-gos kvietimo ir apsilenkusi su duotais pasižadėjimais, pati save išskyrė iš tos organizacijos.

Gruodžio 14 d. Asamblėja kreipėsi į visas valstybes-tautas, Tautų S-gos narius, prašydama teikti Suomijai visokeriopą pagalbą, kaip neišprovokuotos agresijos aukai.

To pasekoje susidarė labai patogios sąlygos laisvojo pasaulio valstybėms - tautoms, teikti Suomijai visokeriopą -- moralinę ir materialinę pagalbą. Danijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Šveicarijoje, JAV susitvėrė specialūs komitetai teikti Suomijai pagalbą. Kadangi Sovietų - Suomų 1939-1940 metų karo metu Vakaryfronte (tarp Prancūzijos ir Vokietijos) karo veiksmų kaip ir nebuvo, tai Suomijos karas, su beveik 50 kartų tvirtesne Sovietų S-ga, atsislojo pasaulio Valstybių dėmesio centre.

To karo metu laisvojo pasaulio tautų suteiktą bei siūlytą materialinę pagalbą Suomijai tenka skirstyti į tris pagrindines rūšis:

- 1) žmonėmis - kariais - savanoriais;
- 2) ginklais - šaudmenimis;
- 3) pinigais ir įvairiais turtais.

KARIAI - SAVANORIAI

Karui prasidėjus Suomija išsiuntinėjo savo atstovybėms užsienyje instrukciją savanoriams teikti.

Toje instrukcijoje buvo nurodyta, kad į Suomijos kariuomenę gali būti priimami savanoriai tik skandinavai, anglai, prancūzai, italai, vengrai, ispanai, lenkai ir amerikiečiai. O savanorių vykti į Suomiją pareiškė norą iš 26 kraštų.

Kaip matome, lietuviai į suomų kariuomenę nebuvo priimami savanoriais.

Šia proga pravartu prisiminti prieš keletą metų Naujienose paskelbtą "garsiąją" dr. Pr. Ancevičiaus "Istoriją be pagražinimų", kurioje aprašoma kaip jis (Pr. Ancevičius) Sovietų Suomijos karo pradžioje vaikščioja pas ministrą pirm. A. Merki, kad gautų leidimą Suomijai savanorius vėrbuoti, bet Merkys tokio leidimo nedavė. Dr. Pr. Ancevičius Merki už tai savo "Istorijoje..." gerokai "išgarbino".

Netenka aiškinti, kad anose sąlygose Merkys galėjo pasakyti, kad jis (Ancevičius) nežino ką daro arba provokuoja.

Suomijai savanoriams vėrbuoti buvo atidarytos specialios agentūros -- Skandinavijos valstybėse, Anglijoje, Prancūzijoje ir JAV.

Savanorių atsirado, bet vos pradėjus darbą buvo susidurta su didelėmis, nenugalimomis kliūtimis.

Pagal instrukciją savanoriais galėjo būti priimami tik kariškai paruošti vyrai, apginkluoti, apmokyti, suvesti į komandas susavo vadais.

Netenka aiškinti, kad tokių savanorių komandų nei viena agentūra suorganizuoti negalėjo, todėl visas darbas pakibo ore.

Tai paaiškėjus, buvo išleista nauja instrukcija, pagal kurią savanoriais buvo priimami pavieniai asmenys neatsižvelgiant į jų karinį pasiruošimą ir t.t.

Bet tas instrukcijos pakeitimas buvo padarytas 1940 m. sausio mėn. Taigi buvo sugaišta apie 2 mėnesiai laiko.

Geriausiai veikė Švedijoje susiorganizavęs komitetas, kuris rūpinosi teikti pagalbą Suomijai.

Tam reikalui k-tas surinko 60,000,000 kronų ir 50,000,000

Gimnazistai sujaudino Prezidentą Smetoną...

Prisiminimai iš praeities gyvenimo Utenoje

Su nespėjiojumu įdomumu teko skaityti Dirvos 7 nr. Algirdo Budreckio straipsnį apie paskutinius prezidentus. Antano Smetonos kryžiaus kelius Lietuvoje ir užsienyje. Liestamas kai kuriuos prez. A. Smetonos įvykių bėgmėje malonius, o dažniau ir tik nemalonius faktus. A. Budreckis gal net ir nejučiomis praleido kai kurias aprašytas vietas be platesnio paaiškinimo.

Ta pačia proga man norėtųsi grįžti į kiek ankstesnius laikus ir į daug džiugesnis apyštovos. Įvykis, kurio liudininku man pačiam teko būti, nėra įprastas jokiam valstybės prezidentui. Jo aprašymo dar nebuvo jokiam lietuviškame laikraštyje.

1938 metais į naujai pastatytos Ukmėrgės Valstybinės A. Smetonos gimnazijos šventinimo iškilmes, kartu su daugybe aukštųjų svečių, atvyko ir prezidentas. Naujosios gimnazijos atidarymo visi laukė su dideliu nekantrumu, nes gimnazijai naudojami senieji pastatai buvo jau gerokai persenę ir visais atžvilgiais nebeatitiko paskutiniams mokyklų reikalavimams. Diena žioms retoms iškilimėms buvo daugiau negu palanki. Pasakytum, kad saulė žeme ridinėjosi. Mūsų gi nuotaukos saulėje ridinėjos!

Patriotinės Ukmėrgės gimnazijos mokslievių nuotaukos visad 100% buvo žymimos. Tai dar labiau galima buvo pastebėti po lenkų ultimatumo Lietuvai. Dėka keletos jaunų, energingų ir grynai patriotiškai nusiteikusių mokytojų, gimnazijos klase vyravo kovos ir ryžto dvasia. Klase vyrai ir merginos buvo viskam pasiruošę!

Štai tokiose apyštovose buvo šventinama ir atidaroma mūsų naujoji gimnazija.

Ir taip tą atmintiną ankstyvą rytą gimnazijos aplinka virto viena klegančia ir trykštančia mase jaunimo. Mokytojų nereikėjo daug kalbėti ir aiškinti -- patys supratome, kad visų akyse turime pasirodyti verti to, ką šia dieną gauname.

Rikiuojamės gatvėje ir plačiame šilgatyje prie pagrindinių gimnazijos durų. Pirmas berniukų būrys, kurį mes su pasididžiavimu "mokomąja kuopa" vadiname, gauna garbės vietą. Mus stato pačius pirmuosius. Prieš mus pirmasis mergaičių būrys, o toliau, jau gatvėje, sekantieji būriai agiu mažėjančia tvarka. Pačiame rikiuotės gale patys mažiausieji ir jų būri su šokių tokiu paniekinimu ir pasitenkinimu paprastai ir be ceremonijų "zacirka" vadindavome. Visos garbės rikiuotės priekyje, toli nuo pačios gimnazijos l pėstininkų D.L.K. Gedimino pulko orkestras ir karių garbės kuopa.

Laukimas neramus ir jaudinantis. Kalbamės savo tarpe, kad visgi prezidentas, aukštieji svečiai... Kas kas lyg kutena papades!

Pagaliau...

Tolumoje garsi ir rėžianti garbės kuopos karininko komanda ir sutikimo maršas.

-- Atvažiuoja! Pasigirsta iš "zacirkos" pusės. Mūsų būrio komanduojuojantis dar kartą tikrina eiles. Lygiuojame ir tempiname krūtines. Būrio "štabas" dar kartą kartoja:

-- Vyrai, nepadarykite saugėdos!

Itimpamas palengva auga. Vos kelios minutės ir prezidentas su visais svečiais prie vartų. Girdime direktoriaus J. Švobos sveikinimo žodį. Tuo momentu mūsų būrio "nervų centre" vyksta greitas pasitarimas -- ar nereikėtų kartais pademonstruoti prezidentui savo nuotaukas Vilniaus reikalu? Nutarimas greitas: reikia! Bet kaip?... Vienas iš štabistų pasiūlo, kad geriausiai prezidentą pasitikti su daina apie Vilnių. "Nervų centras" vienbalsiai pritaria. Daina čia pat parenkama.

Momentu, kada prezidentas A.

kronų buvo numatyta savanorių aprūpinimui, o 10,000,000 kronų buvo nuspręsta perduoti Suomijai, vėliau savanorių aprūpinimu rūpinosi Švedijos vyriausybė.

(Bus daugiau)

Smetona sodinamas į ažuolo lapais išpintą kėdę mokslievių būrio centre pasigirsta:

Drauguži, reiks apsiginkluoti Turėsim Vilnių eit vaduoti!

Dainą greit pasigauna visas būrys. Čia pat ji persimeta ir į mergaičių būrį. Daina aidi drąsiai ir galingai. Jau ir tolimesnieji būriai dainuoja!

-- Prezidentas verkia! Pasigirsta iš mūsų pirmosios eilės. Aš stoviu rikiuotės viduryje ir girdžiu -- jau net keli balsai tą patį šnibžda. Stiebiusi aukštyn ir žvelgiu vartų pusę. Net netikėtina! Aiškiai matau prezidentas dengia abiem rankom veidą. Dar kartą stiebiuos ir prezidentas jau čia pat. Veidas dar iš susijaudinimo dangstomas rankomis ir neabejotinai akyse -- ašaros!...

Daina vis skamba. Aukštųjų pastatų sienos gerai rezonuoja ir jos garsai liejasi į didelį unisoną.

Pirmyn, pirmyn, trimitai šaukia! Ryžtas liejasi mūsų jausmais... Matau susijaudinusių draugų veidus. Netikėdami tuo kas ką tik įvyko, palengva paskui prezidentą judame į gimnazijos salę.

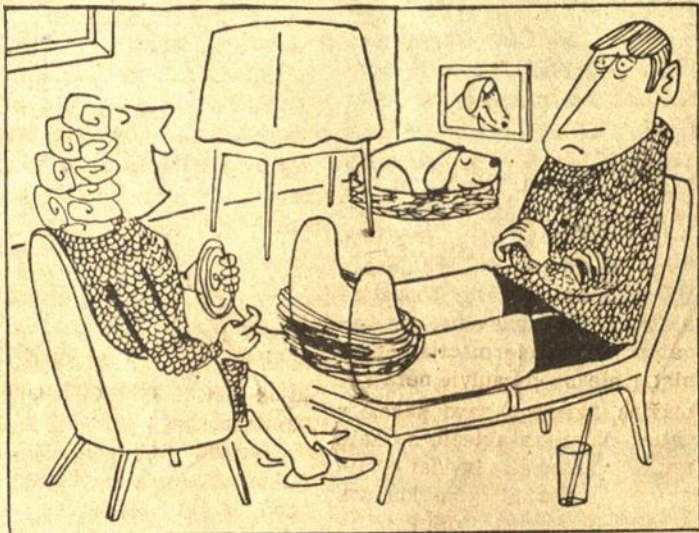
Visa atidarymo ceremonija: pamaldos, kalbos, koncertas ir balius su šokiais puikioje ir šviesios žėrinčioje salėje ir mums patiems netikėtą demonstraciją paliko užmaršty. Neteko ir vėliau sužinoti, ar prezidentas bent vienu žodžiu reagavo į tą jam nelauktą staigmeną. Negavome jokių užmetimų ir iš gimnazijos direktoriaus. Jautėme tačiau, kad tuo savo saivališku elgesiu neįnešėme disharmonijos į visas iškilmes.

Apie "mokomosios kuopos" štabistų tolimesnius žygdarbius dar teks kita proga prisiminti, pridėdant, kad tie vėlyvesnieji nuotykiškai išplaukė net į tarptautinius vandenius...

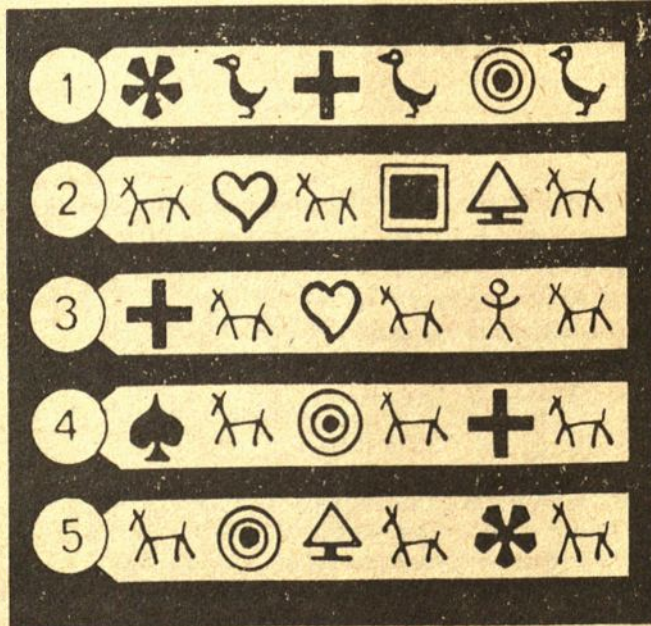
Šventosios Aidai

GALVOSŪKIS 14 Nr.

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite surasti. Atsakymas bus kitame numeryje.



GALVOSŪKIS 15 Nr.



Kiekvienoje linijoje yra geografinis vardas, kurio raidės atitinka ženklams. Ta pati raidė atitinka panašiam ženklui. Štai keturi vardai, ne eilės tvarka: MALAGA - ANKARA - RIMINI - ALASKA. Trūksta penktojo vardo. Pabandykite surasti.

GALVOSŪKIO 13 NR. SPRENDIMAS

Tarp dviejų piešinių yra šie panašumai: 1. Voniųje ryklio pelekas ir dalis juodo patiesalo ant stalo. 2. Du lašai iš krano ir nosies. 3. Vonių kranas ir praeinančio vyro apikaklė. 4. Muilo apskritimas ir auskaras. 5. Kablys sienoje ir lietsargio galvutė. 6. Chalato juosta ir rankinuko diržas. 7. Prauštuvė tuba ir ant stalo padėtas frankis.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.



ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-1395; Suburban Phone: 656-6330

Kas tik turi gerą skonį Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą ir ketvirtą. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.



DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikinas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

A. RANNITO PALIUDIJIMAI

Liudydamas JAV Kongreso užsienių reikalams komisijoje apie kultūrinę padėtį Pabaltijo kraštuose, Aleksis Rannit sakė, kad "kiekviena intelektualinio ir meninio pasireiškimo forma okupuotoje Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje privalo tarnauti komunizmo tikslams. Literatūrai skirtoji funkcija yra auklėti skaitytoją atsidavimui komunistinei tvarkai. Pabaltijo intelektualai yra verčiami sutapti su komunistų partija, jų darbai privalo ugdyti partijos dvasią ir kelti neapykantą viskam, kas nekomunistiška.

Negana to, ypatingai po Stalino mirties, iš Pabaltijo menininkų ir intelektualų tikimasi rusiškojo šovinizmo dievinimo. Ta proga svarbu pažymėti faktą, kad po 50-ųjų metų Rusijos šovinizmas sulaukė savo žydėjimo, savo jėga ir daugveidiškumu toli pralenkė caristinius laikus. Tai labai ryškiai išskyla pastarųjų laikų sovietų istorijos leidiniuose, kuriuose istorija pastoviai iškraipoma ir rusiškieji nugalėtojai pristatomi liūtaširdžiais idealistais -- panašiai kaip savo laikų buvo pristatomi nacių tipo herojai. Kalbotyroje, meno istorijoje, tautosakoje, net archeologijoje, rusai vis pasirodys "kulturturageriais" ir "uebermensch'ais".

Ir taip rusifikacijos banga seka banga, kuri metasi visa jėga į Pabaltijo kraštus, verčiant tų kraštų intelektualines jėgas įsijungti į rusifikacijos darbą, į garbinimą kas rusiško ir niekinimą, kas savo. Rusiškieji autoriai, iškilę aukštai literatūriniais darbais, Pabaltijo kraštuose lieka nežinomi ir jų darbai neleidžiama išversti, jei juose nėra to šovinizmo, nėra aiškios partinės dvasios.

Pvz., viena iš ryškiausių Sovietų Sąjungos poezijos žvaigždžių Anna Achmatova yra išvertusi keletą eilėraščių, kurių autoriai yra arba partijos nariai, prisiplakėliai ar trečiaeiliai savo pagėgumu. Tuo tarpu jos pačios poezija neleidžiama versti į estų kalbą, o estų kritikoje ir enciklopedijoje ji vadinama atsilikusia, buržuaze ir formaliste.

Gi Kristijono Donelaičio pasirodymas teisinamas tuo, kad Fadejevo, Novikovo - Priboi, Katajevo, Tichonovo, Tyčino ir Prokofjevo kalbose tas lietuvių teologas, humanistas ir individualistas pristatomas, pagal komunistų partijos reikalavimus, kaip "socialistinio realizmo" pionierius, visiškai ignoruojant jo gili religingumą.

Tik sovietinės literatūros politinė hipokrizė, anot A. Rannito, leidusi pasirodyti Donelaičio raštams, kadangi tas žmogus miręs jau prieš 200 metų.

Ir taip faktas po fakto rodo, kaip sistemingai, su kokių intelekto žlugdymo rafinotumu ir metodiškumu komunistinės propagandos ir rusiškojo šovinizmo keliu veržiamasi į Pabaltijo tautų dvasinį gyvenimą.

Pabaigoje A. Rannitas iškelia aktualų momentą, kuriame jis, nusiskundamas Vakarų pasaulio institucijų nehoru pasinaudoti Pabaltijo išsivijusių literatūrų ir intelektualų potencialu kovai su komunizmu plitimu, parodo sovietų propagandinę ekspansiją, siekiančią ir laisvąjį pasaulį, siunčiant savo patikimus rašytojus "kultūriniam bendradarbiavimui" plėsti. Toji kultūrinė subversija, aišku, tiek pat pavojinga, kiek ir politinė, nes atsiųstieji "rašytojai" neturi kito tikslo, kaip sumedžioti naujų "pakeleivių" komunistiniams tikslams pasitarnauti.

A. Rannito medžiaga kondensuota ir gerai pagrįsta. Ją kartu nuplėšiama kaukė "bendradarbiavimo" maskarado pajacams. (J.Č.)

Jaunimo talka Lietuvių Dienai

Lietuvių Komiteto Pasaulinei Mugei New Yorke Jaunimo Sekcijos pirmininkas Algirdas Budreckis vasario 9 d. Apiešikimo parapijos salėje buvo sušaukęs jaunimo organizacijų posėdį. Jame dalyvavo Tomas Šperauskas, Irena Sandanavičiūtė, Giedrė Kumpikaitė, Vida Lušytė, Virginija Sukutė, Evidas Remeža, Aleksandra Butaitė, Laima Šileikytė, Ligija Babarskaitė, Ramunė Vilkuaitytė, Audronė Šileikytė, Audronė Senkutė ir Vytautas Jurgėla. Buvo atstovaujama skautų ir skautėlių tūntai, Studentų Ateitininkų kuopa, Lietuvos Vyčiai, Korp! Neo-Lithuania, Santara, Akademinis Skautų Sąjūdis ir Liet. Stud. S-gos New Yorko skyrius.

Sekcijos pirmininkas padarė pranešimą apie planus ir numatytą Lietuvos Dieną. Dalyvavę atstovai sutiko aktyviai prisidėti prie Lietuvos Dienos efektingo suorganizavimo ir pravedimo. Į Jaunimo Sekcijos veiklą įeina: techniška talka informacijos centrė, eisenos organizavimas, programos dalyvių bei studijono tvarka. Jaunimo Sekcija sudarys 4 grupes: informacijos (pirm. Kęstutis Čižūnas), eisenos (pirm. E. Remeža), programos tvarkymo (pirm. Vytautas Jurgėla) ir studijono tvarkymo (pirm. Antanas Vainius). Specifiniams uždaviniams sekijos pirmininkui talkininkas Romas Skripkus, V. Jurgėla ir Julija Vaičiūnaitė. Numatoma sutelkti bent 80 jaunuolių iš New Yorko apylinkių įvairiems sekijos uždaviniams atlikti.

Nakvynių sekija šiomis dienomis išsiuntinė chorų ir tautinių šokių grupių vadovams informacijas apie New Yorko viešbučius, kainas, kur ir kiek vietų yra. Tie, kurie neprašo apsiųsti privačiai pas New Yorko lietuvių, turėtų kuo skubiau užsisakyti vietas viešbučiuose. Nakvynių sekija rezervacijų nedarys. Kiekvieno choro ar šokių grupės vadovo pareiga yra patikrinti savo nariams apsisistojimo vietą.

Nakvynių sekija šiuo reikalu teiks tik informaciją. Visais nakvynių reikalais galima kreiptis į Viktoriją Dėdiniene, 61 39 Madison St., Brooklyn 27, N.Y. Tel. Glenmore 6-2185. Labai svarbu nedelsiant padaryti rezervacijas, nes nakvynių sekija patyrė, kad kai kuriuose viešbučiuose dėl Pasaulinės Muges jau dabar negalima gauti vietų.

Spaudos-Informacijos Sekcija



Vasario 16 minėjimo Clevelande garbės prezidiumas. Sėdi iš kairės: ALT Clevelando skyriaus pirm. K. Žiedonis, Čiurlionio Ansamblio vadovas A. Mikulskis, Lietuvos Pasitūtinybės Washingtono patarėjas dr. St. A. Bačkis, Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. B. Ivanauskas, JAV Kongreso atstovas Robert Taft, Jr., Clevelando latvių ir estų visuomenės atstovai.

"KAD IR KAŽKAIP TERORIZUOJAMA LIETUVA - VISTIEK NIEKADOS JI NEBŪS RUSIŠKA"

(Atkelta iš 1 psl.)

apsaugotas ir nieku nepažeistas.

Tai yra specifiniai mūsų kovos bruožai. Nežinot, to, esmėje mūsų pastangos kovojant dėl Nepriklausomybės ir Laisvės sutampa su visų kitų pavergtų kraštų žmonių kova. Ir jie ir mes siekiame, kad esama Europoje padėtis nebūtų laikoma galutine ir vadinamas status quo nebūtų pripažįstamas. Tuo reikalu JAV Prezidentas John F. Kennedy, kada 1963 m. birželio mėn. vienoje savo kalboje yra pabrėžęs: "Europos padalinimas prieštarauja istorijos eigai..."

Ryšium su vėdama pabaltiečių ir kitų pavergtų laisvajame pasaulyje kova dėl laisvės, atsiranda žmonių, manančių, jog padėtis reikia imti tokia, kokia ji yra tikslu talkai išlaikyti. Jie įtaigoja, jog Sovietų Sąjungoje ir jos dominacijoje esančiuose kraštuose nauji vėjai pučia. Taisiusis sambūvis esąs ir įmanomas ir reikalingas. Sovietai, ginčui su Kinija didėjant, susisprasia, jog jiems reikia susitarti su Vakarais. Į Europos padalinimą, esą, reikia žiūrėti, kaip į pastovų dalyką. Vakarams, esą jokie pavojai iš Sovietų Sąjungos nebegresia. Tik Sovietai bijo Vakarų grėsmės. Užtat, reikia Sovietus įtikinti Va-

kariečių taikos noru ir taikųjį sambūvį praktikuoti bei ieškoti bet kokių mainus su Sovietais ir komunistiniais kraštais plėsti, kad Sovietai įsitikintų Vakarų taikumu.

Tokius teigimus sugriaua pats N. Chruščiovas. Štai keli jo pareiškimai, kuriuos randame Congressional Record (Žiūr. 1964 m. sausio 30 d. numeris 16, p.p. A381-A382). Pagal ten pateiktas informacijas, 1963 m. birželio 21 d. N. Chruščiovas pareiškė komunistų partijos centro komitete: "Mes norime, -- ir tai nėra tik intencija, darbas jau yra atliekamas, -- iškasti gana giliai, duobę ir mes nesigailėsime pastangų dar gilesnę ją iškasti ir joje ant visados kapitalistinė santvarką palaidoti". Kiek vėliau, 1963 m. liepos 14 d. Sovietų spaudoje toks pareiškimas tilpo: "Mes ne tikim tikime į kapitalizmo sunaikinimą, bet mes dar viską darome, kad tai realizuotųsi kiek galima greičiau klasių kovos dėka". Po kiek laiko, 1963 m. rugpjūčio 19 d. N. Chruščiovas apie taikųjį sambūvį taip pasisakė -- taikusis sambūvis nereiškia, jog kovos veiksmai baigėsi, nes jis yra "intensyvi ir aktyvi kova, kurios metu socializmas beatvangos atakuoja, o tuo metu kapitalizmas susilaukia pralaimėjimo po pralaimėjimo". Dėl Sovietų - Kiniečių ginčo, tas pats N. Chruščiovas taip Mao Tse-tungui pareiškė: "Mes pilnai esame už imperializmą ir kapitalizmą sunaikinimą. Mes ne tikim tikime į neišvengiamą kapitalizmo sunaikinimą, bet mes viską darome, kad tai įvyktų kiek galima greičiau". (Congr. Record, 1963 m. sausio 28 d. Nr. 14, p.p. A355-A356).

Apie tai, ką N. Chruščiovas teigia, mes randame ir kitus šaltinius. JAV Valstybės Departamento Biuletenyje ("The Department of State Bulletin") 1963 m. spalio 7 d. numeryje yra JAV

Valstybės Departamento Tarybos Politikai planuoti pirmininko, p. W.W. Rostow, straipsnis -- "The Role of Germany in the Evolution of World Politics". Pagal W.W. Rostow, -- komunistų viršūnės pastaruoju metu yra padariusios pareiškimų, kurie tariamą tarpautinės įtampos atoslūgį nuvertina.

Pirma, jos yra pabrėžusios, kad negali būti ideologinio sambūvio... Tai suprastina taip, kad tenorim tą sambūvį apriboti tik pastangomis atominio karo pavojui sumažinti. Be to, tai taip pat reiškia, jog komunistai turi intencijų daryti visą, pagal jų turimas priemones, kad jų galia ir įtaka stiprėtų. To paties autoriaus teigimu eina, jog pagal turimas informacijas komunistai niekur pasaulyje nėra sumažinę pastangų savo įtakai ir galiai plėsti vakariečių sąskaitai. Pastarieji įvykiai įvairiuose kraštuose, apie kuriuos kasdien spauda rašo, tai kaip tik patvirtina.

Antra, komunistai yra pasakę, jog jie tikisi ir laukia momento, kada vakariečių tarpe vadinami "vidiniai prieštaravimai" padidės ir padidės. Komunistai tikisi, kad jie galės tinkamai tuos prieštaravimus savo naudai pakreipti. Ir p. W.W. Rostow teigia, jog tai yra rimti spėjimai, kuriuos rimtai reikia dėmesin priimti.

Tai, kas pasakytas N. Chruščiovo ir W.W. Rostow, mums aiškiai parodo, kad Sovietų Sąjunga nėra

1) savo komunistinių įsitikinimų sušvelninusi ir

2) savo ekspansijos ir įtakos siekimų atsisakiusi. Sovietų Sąjungos užmačios ir pavergtų tautų engimas nėra sumažintas. Ji nelinkusi atsisakyti nuo to, ką turi ir pasiryžusi yra vis daugiau dar laimėti.

Jei Sovietų Sąjunga šiandieną skelbia "taikųjį sambūvį", ji todėl tai daro, nes "ji jaučia, kad militarinis balansas kalba jos nenaudai", sako Marshall D. Shulman, garsiosios Fletcher mokyklos teisės ir diplomatijos profesorius (Žiūr. "Stalin's Foreign Policy Reappraised", By Marshall D. Shulman, Harvard University Press). Kas liečia nuolatinę Sovietų Sąjungos taikos ofenzivą, -- prisimintina vieno komunistų lyderio -- Manuilsky -- pasakyti žodžiai 1931 metais. Jis taip sakė: "Šiandieną dar mes nesame pakankamai stiprūs atakuoti. Mūsų laikas ateis už 20, ar 30 metų. Tada, buržuazija turės būti užmigdyta. Tuo tikslu mes vesime taikos ofenzivą tokią, kuri bus įspūdingiausia iš visų laikų. Kapitalistiniai kraštai, liguisti ir pakrikę, su įkarščiu darbuosis savo sunaikinimui. Ir kai tik jų galimybės apsiginti bus sunykusios, -- mes jiems galutinį smūgį suduosime" (Žiūr. Exil et Liberté, Janvier 1964, pusl. 4, gen. L.M. Chassin straipsnis -- "Caveant Consules").

Analizuodami ir vertindami tarptautinę padėtį, mes matome, jog pasaulinė konjunktūra mūsų kovos klausimu yra gana sudėtinga. Taip esant, Vasario šešioliktosios Šventės, kuri yra mūsų rimties ir susikaupimo diena, mes turime ryžtis vis labiau kovon susitelkti, daugiau tautinių, valstybinių mastų veikti. Mūsų kovoje dėl laisvės mes visi turime dalyvauti, nes kova dėl Lietuvos laisvės yra per daug svarbus dalykas, kad galėtumėm ją paskirai vesti. Ji nėra vieno žmogaus, vienos kurios organizacijos, bet yra bendras visų lietuvių reikalas.

Vasario šešioliktoji yra mūsų vieningumo, ilgos ir kruvinos kovos bei Lietuvių Tautos valios pareiškimo žygis. Tai turi mus įkvėpti ir apjungti. Sovietų Sąjungos sieksimai mūsų atžvilgiu žinomi ir mums pavojingi. Mesturime jiems atkirtį duoti. Sovietai siekia ne tik sukomunistinimo, bet surusino ir lietuvių sutirpdinimo rusų masėse. Ji veda ne tik religinę kovą prieš lietuvių, bet ir tautinę, kultūrinę, ekonominę kovą. Ji siekia net gimtosios mūsų kalbos vartojimą palaipsniui iš gyvenimo išstumti ir nutylėti visa, kad Lietuvos didybę, praeitį, istoriją, individualybę primena. Lietuviai iš savo žemės verčiami vyksti Sovietų Rusijos gilumon, o Lietuvon atgabenami įvairiais pretektais rusai.

Savo galinga, sistematinga ir rafinuota propaganda Sov. Sąjunga migdo pasaulio sąžinę, pridedama savo nusikaltimus gražiais šūkiais ar kaltes kitiems primestama. Ji migdo ir lietuvių budrumą. Išleisdama vieną kitą kunigą Romon, vieną kitą lietuvių vakarų pasaulin pas savo šeimą; išleisdama vieną kitą turistą Lietuvon, -- jis savo propagandą laimi sau "humanizmo", "tolerancijos", "sušvelnėjimo" laurus. Faktiškai tai tėra tik akių mulkinimas ir vakariečiams ir mums. Dar virš 100,000 lietuvių nesugrąžinti Lietuvon iš Rusijos tundra; tūkstančiai lietuvių gyvena laisvajame pasaulyje negali susijungti su savo šeimomis, ar turėti ryšius, prie kokių vakaruose jie pripratę yra. Lietuviai negali savo žemėje naudotis laisvėmis, kurias jie turėjo nepriklausomybės metais. Jie kapų tyloje turi nešti Sovietų vergijos jungą, apie kurį daug kas pamiršti nori.

Lietuvių Tauta nuo Mindaugo laikų turi savo valstybines ir kovos tradicijas bei patyrimą.

Lietuvos partizanai tai įrodė 1944-1952 m.m. Jie kovojo už Nepriklausomą Lietuvos atstatymą, nesigailėdami nei jėgų, nei gyvybės. Jų priesaika -- nesigailėti nieko pradėti likiminei kovai laimėti yra mums ir mūsų būsimoems kartoms taurių lietuvių patriotų testamentas.

Šiandieną mes prisimename visus žuvusius dėl Lietuvos, ar kenčiančius dėl jos. Gilią pagarbą jiems atiduodame, lenkdam galvas prieš juos.

Prisiminimas, pagarba, įsisąmoninimas, kad mes esame vokiečiai Lietuvos valstybės, kuri nuo XIII šimtmečio yra įėjusi į Europos istoriją, tenelieka tik prisiminimu. Tebūnie žuvusių mūsų brolių dėl Tėvynės pralietas kraujas -- švyturis, rodančiu mums kelią dideliems darbams. Tepadeda tai mums stiprėti solidarumo, broliškumo meilės dvasioje. Teįkvepia tai mus ne tik išlaikyti, bet ir puoselėti mūsų tautinį savitumą bei gimtąją kalbą. Tesutelkia tai mus visus į bendrą darbą Tautos Laisvei ir Nepriklausomybei atgauti.

Kad tai pasiektume -- reikės daug truso, prakaito, vargo ir aukų.

Bet "pakelkime žygį už mūsų motiną Tėvynę, už Lietuvos valstybę", kaip ragino Laiklinoji Lietuvos Vyriausybė, 1918 m. gruodžio 29 d. atsišaukime į Lietuvos piliečius, kad galėtumėm pakartoti ką vienas 1863 m. sukilimo vadų, Kostas Kalinauskas, mirdamas rusams pasakė:

"Kad ir kažkaip terorizuojama Lietuva -- vistiek niekados ji nebus rusiška."



Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 MOKAME **1 1/2 %**

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.



- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanaukas, Pres.

AKIMIRKOS

Kovos įstatymo prisiminimai

BRONYS RAILA

Mūsų miestas plačiai išsimėtęs pajūriais ir kalvomis. Ilgiau nesutikdami, kartais susirašinėjame laiškais. Aniems metams baigiantis, vienas mano pažįstamų, iš profesijos teisininkas, staiga susirūpinęs lietuvių žurnalistų organizacijos atgaivinimu, laiškė rašė:

"Besisielodamas lietuvišku spausdintu žodžiu, kuris ilgiau patveria ir liks laikams, kada mūsų jau nebus, aš stebiuos mūsų žurnalistų ignoravimu ar pamiršimu. Tapytojai, grafikai, skulptoriai, -- kurių kūrinuose dabar dažniausia nieko lietuviško nėra, -- nuolat statomi visuomenei prieš akis. Rašytojai dar kiek; be to, jie turi ir premijas. O žurnalistai? Jų, tarsi, nebūtų. Jų darbai pamiršami. Niekas nesirūpina jų rinkiniais raštais. Niekas neskiria jiems premijų. O jie auklėja bei formuoja visuomenės mintį, pažintus ir sukelia bei skatina veikimą labiau, negu kuri kita mūsų kultūros sritis. Jų įtaka didžiausia, bet jiems patiems dėmesys ir parama menkiausia..."

Kol aušra patekės ir rasa akis išės, būtų galima pasidžiaugti tokiais palankiais komplimentais. Bet kadangi žurnalizmas dabar ne amatas, o tik "labiausiai pamiršta kultūros sritis", laikinai pamirškime ir mes tuos sielvartus.

Užregistruokime tik lėtą, bet aiškią lietuvių visuomenės nuotaukų raidą, kad mūsų "aktyviajai politikai" nesurandant išeities iš akligatvio įsigali galvojimas, jog aktyvioji kultūra ir menai pilniau išreiškia mūsų tautinį gyvastumą, -- taigi, tartu pėrima ir visos dar prasmingos "politikos" pareigas.

Tikrai, per praėjusius metus mūsų spauda mirgėjo nuotraukomis, pasikalbėjimais, straipsniais ir net polemikomis apie meną, tapybą, skulptūrą, muziką, žokius ir teatrą. Galbūt, žymiai daugiau, negu apie politiką ir vienybę.

Kiek ši kūryba išreiškė mūsų tautinę gyvybę ir mūsų "kovą už laisvę?"

Vargiai čia ką padėtų statistikos ir skaičiavimo mašinos. Spręsti daugiau tenka iš pavienių reiškinių, iš simptomų, net iš to, kas pradžioje atrodytų dar lyg visai nereikšminga, bet jau neša įsiveisusių mirties bacilą.

Ekspertai sako, kad net toks bežodis ir begarsis menas, kaip tapyba ar skulptūra, dažnai duoda labai tikslūs atsakymus apie laiką, žmogaus ir paties kūdėjo dvasią. Galiausiai lemia ne pats amatas, ne technika, ne teptuko ir kaltelio miklumas, bet dvasia, kuri tatau vedžioja ant drobės, akmens ar gipso.

Šios dvasios turinį ir man atrodo -- vyraujančią dvasią priaugančioje mūsų dailininkų generacijoje tiksliai ir vaizdžiai atskleidė vienas iš jos iškilusių atstovų. Kaip rašė Margutis 1963 m. lapkričio mėnesio numerį, iš Paryžiaus Čikagon atvykęs dailininkas Pranas Gailius Santaros-Šviesos susirinkime pravedė pašnekėję apie meną. Vieno keistuolio tame pašnekesy jis buvo paklaustas "apie tautiškumą mene". Margučio žodžiais, "Pranas lyg nustebo, lyg būtų paklaustas to, kas savaime aišku, arba tiek neišaiškinama, kad ir klausiti neverta".

Ir tada paryžietis paaiškino: -- Aš gimiau Lietuvoje, aš augau Lietuvoje, aš esu lietuvis... Ar atsakiau į klausimą?

Toksai sąmojus be abejo pribloškė paklausėją. Juoko palydimas, jis toliau turbūt nebedrįso nė išsižioti. Kam kalbėti apie tokius kvailius reikalus?

Jei būčiau galėjęs įsiterpti į aną pašnekėję, būčiau atsiliepęs: -- Ne, mielas, tais savo kilmės faktų nurodymais į klausimą tamsta dar neatsakė. Sutinku tik, kad dailininkui nėra tautinės pareigos būtinai atsakyti su sensu į kiekvieną teorinį klausimą, jeigu jis nebesupranta nei to paties klausimo, nei jo prasmes.

Į šį klausimą dailininkas ir negali atsakyti, jeigu jo viduje niekas tuo motyvu nekalba.

Kiek lengviau būna poetui. Jis gali nupiešti apčiuopiamesnį ideologinį ir dvasinį problemos vaizdą, nes jis vis dar privalo naudotis žodžiais, kurie iš karto išreiškia prasmę ar beprasmiškumą.

Štai "neornamentuotos kalbos" ir tos generacijos palikuonių dainius Algimantas Mackus savo eilėraščių knygoje galbūt pateikia gryną protinę ir meninę mišrainę, kas visai normalu absurdu laikmečiu, bet jo lyrikoje aiškiai girdėti teisinga generacijos ideologinė gama, -- tarant poeto žodžiais, "sopulinga rauda generacijos liūdesiu baigti".

Vienoje jo poemoje skaitome:

Amžinas gedulas
prieš amžiną Dievą
Amžinas gedulas
prieš mazochistišką tylą
Amžinas gedulas
amžinas amžinas amžinas

Bet kitas tremtinys poetas, iš Amerikos Lenkijon išvykęs, valosi ir nuo gedulo. Leonas Švedas, Sodomos ir Gomoros "mirties giesmių" poemos autorius, kurio eilėraščių nematyčiau prasmės rašyti kapotom eilutėm, dainuoja:

"Kada juodi arkliai ištraukia tylinį mirties teatrą, pasveikinčiau aš šypsenos gimimą -- barbariškumas tegu auga mano smegenyse, ir gedulas yra nereikalingas. Žinau: aš pats esu atliekamas, kai akys, nukreiptos į neutralias lubas, atstumia mane ir niekina, kad negedėčiau gedule savęs, nes ką man reikšia artimųjų išėjimas, jei aš pats iš savęs išeinu... O vis tik sėdžiu užsispyręs priekyje vežimo ir būdžiu prieš karstą... ir taip sadiščiškai su mirties teatru keliauju... Uždegdamas degtuką cigaretei, apšviečiu

griuvėsiuos palikimą... kur įtemptu gyvenimo darbu kiekvienas sau iškrapšto karstui vietą, ir ruošo ant nukirstų rankų karstui iškabina savo arklių kaukoles, kuriose suka sau lizdus, girtos nuo alko žiurkės, ir surudiję šalmai siurbia lietuvių benamėms varnoms, krematorių įpėdiniams, beprasmybės tremtiniais... Leiskite man numirti. Leiskite man numirti..."

Tokie ir panašūs balsai ornamentuotai kalba ne tik apie tragiką ir santėmį, bet ir apie neabejotiną revoliucinės dvasios, rezistencinės moralės, pagrindžio kovos ir nepriklausomybės idealų kapinyno "problematiką" tremtyje.

Šizofrenikų dėmesiai galėčiau pridurti, kad kaip visuomet, taip ir dabar aš stoviu toli nuo minties pretenduoti į rezistentus, jeigu tokių lietuviškų sąjūdžių šiuo metu dar būtų užsieniuose. Todėl Stropus ir panašūs jo sankeleiviai gali mane rašyti net su keturiom kabutėm. V. Trumpa, mano odą pakrapštes, tesuranda po ją "mongolą". V. Kavolis ir toliau gali mane vadinti džengiskanišku reakcininku ir fantastiškai muziejiniu specimenu. Vilniaus kompartijos Pravda "pykstančiu ant viso pasaulio", o Antanas Sniečkus -- "tautos išdaviku". Tokie titulai tai beveik balzamas, truputį net gydantis mano žaizdas.

O visų defektų ir muilintojų džiaugsmui galėčiau pridėti klausimą: kodėl ir man negalima būtų stovėti už taiką ir už savo daržą, kaip ir jums?.. Tegyvuojame kamelijos ir chameleoni! Nėra juk prasmės tuščiai maudytis visuotiniame mizerijų cinizme. Geriau svajingai skendėti po palmėmis pietvakarių saulės atokaitoje.

Juk didžiosios politinės jėgos, nuo kurių galėjo priklausyti pasaulio likimas, antikomunistinė

Clevelando Vyru Oktetas

Šį šeštadienį Jaunimo Centre Chicagoje įvyksta Clevelando Vyru Okteto koncertas, ruošiamas Santaros-Šviesos. Okteto vadovu yra Rytas Babickas, jaunas ir energingas muzikas. Visas okteto repertuaras yra jo harmonizuotas ar paruoštas. Koncerto programa kreipėmės į Rytą Babicką su keliais klausimais apie lietuviškosios populiaros pramoginės muzikos problemas ir Clevelando Vyru Oktetą.

Raimundas Mieželis

-- Clevelando Vyru Oktetas yra žinomas kaip pajėgus muzikinis vienetas ir plačiai koncertavęs lietuvių kolonijose. Kaip, kodėl ir kada jis buvo įsteigtas?

-- Pamėgus lengvąją muziką sunku ją užmiršti. Todėl baigęs universitetą ir persikėlęs į Clevelandą dažnai galvojau apie panašaus vieneto įkūrimą. Buvo žmonių, kurie mėgo tokios rūšies dainavimą ir todėl draugų paskatintas pradėjau Oktetas viešai pirmą kartą pasirodė 1960 m. sausio 16 d., Clevelande.

-- Ar buvo kokių didesnių pasikeitimų Okteto sąstate ir kas jį dabar sudaro?

-- Kaip ir kiekvienas vienetas taip ir mūsų neapsiejo be pasikeitimų. Dabar dainuoja: A. Gy-

rezistenciją iš tikrųjų vis stabdė ir vis daugiau užgniaužia. Ir aš nebeturiu tam nei išteklų, nei jokios rezistencijai būtinos atmosferos aplinkui, ir nieko, nieko daugiau.

Išskyrus tik tai, kad vis vienuo nepakenčiu pliauškalį, jog "tiesa laimės", jog "laisvė pagaliau paims viršų", arba kad "idėjos, jei didžios, nemiršta kaip žmonės"...

Aš giliausiai tebetikiu į kitą įstatymą: pralaimi tiesos, žinoma, laisvės, miršta idėjos, net pačios didžiausios ir tauriausios, -- jeigu išnyksta ir iš naujo negimsta žmonės, kurie už jas būtų pasiryžę mirti.

Bet tai tik seno kovos įstatymo prisiminimai. Ir prisiminimai tautos, tegu ir įnamiu gyvenančios savo namuose, tačiau tebesvajojančios laisvę. Pagaliau, tai prisiminimai rezistencinio "krašto primato" dėsnio, kurio mano tikėjimas dar nesusvyravo.

zitorių dainų (ne šokių) mes neapsieinam. Jos sudaro apie 40% mūsų repertuaro.

Mūsų aktyviam repertuare yra 44 dalykai, o dar geras tužinas padėtas bent laikinai užmirščių.

-- Kas būtų galima daryti, kad atsirastų daugiau pramoginės muzikos lietuviškų kompozicijų?

-- Visuomet būna dviejų rūšių atsakymas į panašius klausimus. Vienas būtų, žodžių suklijavimas į gražius sakinius, kaip pav., "visokeriopai remti lietuvių kultūrinis pasireiškimas", "skatinti visus muzikus praturtinti lietuvių populiarosios muzikos lobyną" ir panašiai. Tai viskas puik-



Clevelando vyru oktetas su vadovu R. Babicku šį šeštadienį koncertuoja Chicagoje Jaunimo Centre. Nuotraukoje kairėje iš viršaus: V. Žiedonis, G. Motiejūnas, D. Staniškis, A. Gily, Vidury vadovs R. Babickas, Dešinėje iš viršaus: V. Raulinaitis, M. Aukštuolis, M. Motiejūnas ir P. Kudukis. Algio Ščiukos nuotrauka

3 KELIAI Į PASISEKIMĄ!

Bonka, skardinė, statinė -- vis tas pats puikus Stroh's skonis. Lengvas... švelnus... gaivinas... Amerikos vienintelis ant ugnies darytas alus. Ragauk Stroh's ir pajusk, ką ugnimi darymas teikia alaus skoniui. Visuomet aukštos kokybės... visur prieinamomis kainomis.

THE STROH'S BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN



-- Koks yra Okteto repertuaras ir kaip vyksta jį papildyti, turint mažai lietuviškos pramoginės muzikos?

-- Lietuvių pramoginės muzikos tremtyje nėra. Vyt. Jančio kompozicijos publikai neprieinamos, nes neatspausdintos. Taip pat yra ir su A. Jakavičiaus kūriniais. Jei yra dar kokių nors šio žanro kompozitorių, tai apie jų darbus irgi nieko negirdėti.

Iš Lietuvos pasiekia vienas kitas, kaip jie vadina, estradinės muzikos sąsiuvinys. Vienas kitas dalykas neblogas, bet dauguma niekai, per ilgai, per daug įmantriai, ne populiaros muzikos stiliuje parašyti. Todėl visas mūsų Okteto populiarosios muzikos repertuaras (išskyrus tik du dalykus!) susideda iš amerikoniškų leidinių. Tas lobynas papildymui beveik neišssemiamas. Tik reikia juos perdirbti, pritaikyti prie mūsų balsų skalės ir parašyti lietuviškus žodžius ar išversti iš originalios kalbos. Muzikos kalba yra universali, todėl harmonizavimas bei pritaikymas mūsų balsams nesunkus. Tačiau žodžiai, kurie yra labai svarbūs populiarioje muzikoje, dažnai pastato neperžengiamą kliūtį. Pav., kaip išversti dainą iš Rogers & Hammerstein muzikinės pjesės South Pacific "There is nothing like a dame" taip, kad tiktų prie muzikos: Niekas nėra kaip dama? kaip merga? Skambėtų labai keistai. Arba iš Damn Yankees "You gotta have heart".

Žinoma, ir be lietuviškų liaudies dainų bei lietuvių kompo-

ku, tačiau tai per bendri raginimai bei pažadai, ir jie dažnai duoda per mažus arba visai jokių vaisių. Kitas atsakymas būtų konkretūs specifiški darbai, kurie sudarytų, galimybės atsirasti daugiau lietuviškų pramoginės muzikos kompozicijų.

a) Surasti keletą šių muzikos formų mėgstančių kompozitorių ar muziką studijuojančių žmonių. Daug nereikia, Kokių 7 ar 8, nedaugiau tužino.

b) Surasti panašų skaičių rašytojų -- poetų, norinčių bendradarbiauti.

c) Suvesti juos į bendrą darbą. d) Duoti tam tikrą akstiną kūrybai, kaip pav., garbė, pinigai, malonumas. Garbė gali atsirasti, suteikus tai muzikai tinkamą prestižą ir išmokius lietuvių publiką ją įvertinti ir gerbti. Jokiai gėdai čia neturėtų būti vietos. Milijonai žmonių klausosi ir gėrisi Porter, Kern, Gershwin, Rogers muzika. Jei Leonard Bernstein nesigėdi jos komponuoti (jo yra "West Side Story"), tai bet koks lietuvis kompozitorius neturi tam pagrindo. Jei Roberta Peters, Peerce ar Eileen Merrill nesigėdi jos dainuoti, tai joks lietuvis dainininkas neturi tam pagrindo. Pinigine nauda kompozitoriams gali atsirasti iš kelių pusių. Pradžiai gal tiktų konkursas su premijomis. (Tas gal dar padėtų atrasti nežinomus žmones). Vėliau gaidų spausdinimas, "royalties", ir dainos išpopuliarėjimo galimybė amerikonypaulyje.

(Nukelta 5 psl.)

MANO VIEŠNAGĖ PAS CHICAGOS DAILININKUS

ANTANAS J. VAIKŠNORAS

Dirvos redaktoriaus malonių kvietimu, kad ir kiek pavėluotai (vėlavimas įvyko ne dėl autoriaus ir redakcijos kaltės), noriu pareikšti keletą minčių apie 1963 m. gale Liet. Dailininkų S-gos suruoštą parodą Jaunimo Centre, bendrai ir jos dalyvius -- dailininkus paskirai.

Bendras ALDS dailės parodos vaizdas buvo geras. Parodoje vyravo impresionizmo nuotaikos. Kūrinių temos parinktos daugiausia iš gamtos pasaulio. Paroda, mano nuomone, savo kūrybiniu lygiu buvo jei ne aukštesnė, tai ir ne žemesnė už amerikiečių panašaus pobūdžio dailės parodas. Buvo kūrinių, kuriuose

pastebimas mėginimas pereiti į abstraktizmą arba mūsiškai kalbant, į bedaktiškumą. Tuos naujus kūrybinius polėkius aš užgičiu, bet noriu pastebėti, kad šios linkmės daugumos kūrinių kokybė galėjo būti aukštesnio lygio. Skulptūros kūriniuose pasigesta stipresnės judesio arba dinamiškumo išraiškos. Ir skulptūrinių medžiagų panaudojime pageidautinas didesnis įvairumas.

Vengdamas platesnių savo įspūdžių bendrai apie parodą, turiau grįžti prie savo "tiesioginių pareigų", būtent, apie Jury Komisijos darbą atrenkant iškilnesnius kūrinius bei premijų skyrimą. Noriu pareikšti gili

pasitenkinimą ALDS parodos rengėjams, kad jie man parodė palankumą pakviesdami būti ne tik parodos dalyviu su savo kūriniiais, bet ir teisėju Jury Komisijoje. Man buvo ypatingas malonumas dalyvauti Jury teisėjų "kolegijoje" su tokiais iškilniais dailininkais ir nuostabiais bičiuliais, -- kaip su Zigmą Petravičiumi, p. Kaupu ir p. Pilipausku, kurie, nors ir nebūdami ALDS nariais, parodė didelį susidomėjimą parodos kūrinių visuma bei paskirų dailininkų kūryba.

Parodos Jury Komisijos vertinimo laikas buvo suvaržytas vienos valandos. O toksai trumpas laikas didesnės apimties parodose yra per trumpas, skatinąs Jury Komisijos narius būti ypatingai akliems bei kritiniai pastabiams. Apžūros pasekoje atrinkome tris kūrinius, išskirtinus iš kitų tarpo savo idėjinio originalumu: Juozo Pautieniaus, R. Ingelevičienės-Motuzonytės ir J. Mieliulio. Komi-



ANTANAS PETRIKONIS

"Pastivaikščiojimas"

Antanas Rukštelė žinovo ir dailės mėgėjo dėmesį patraukia savo realizmo spalvų išraiška. A. Rukštelės tapybos darbai suteikia malonumo žiūrovų daugumai, bet ne visiems dailės kūrybos vertintojams, kurie seka dailės vystimosi raidą. A. Rukštelė yra stiprus savo įsitikinimuose tapytojas ir jam už tai priklauso pagarba.

V. Vaičiūnas reiškiasi impre-

tapybai, kaip ir kiekvienai meno kūrybos sričiai.

Dailininkas E. Walaitis, "Chicago Tribune" meno skyriaus redaktorius, mano manymu yra labai geras abstrakcinio meno tapytojas, operuojąs raudonais dažais su nuovoka ir supratimu. Jo darbai man labai patiko. Norėčiau matyti kada nors jo didesnius paveikslus... Kunigo P. Brazausko darbuose jaučiama daug jausmingumo, bet pasigendama didesnio gilumos pajautimo. Pridėtinai spalvų tonai turėtų būti panaudoti fono pagilinimui taip, kad žiūrovas pajustų giluminę techniką, bet ne vien tik išviršinę. Pageidaučiau, kad jo paveiksle "Kristaus Galva", būtų panaudotos kitokios spalvos ir jis pasidarytų labiau įtikinamas. M. Laurinavičienės - Juknaitės darbai atlikti labai įtikinančiai. Taip pat ir V. Vijeikis vertas pagyrimo už įdomų paveikslą.

Baigdamas noriu pabrėžti, kad reikšdamas savo mintis apie paskirų dailininkų darbus, norėjau būti tiesus ir atviras. Aš turėjau tik kelių norą pateikti savo įspūdžius apie Chicago lietuvių dailininkų kūrybines pastangas bei jų įlaimėjimus. ALDS suruoštoji paroda praėjusių metų gale laikytina gerai pavykusia, nors ten išstatyti darbai buvo ne vieno lygio kokybine prasme. J. Pautieniu buvo pripažinta pirmoji premija už geriausią kūrinių. A. Rukštelė laimėjo antrą premiją ir V. Vaičiūni teko trečioji. Laimėjau vieną premiją ir aš. Pastarosios trys premijos buvo paskirtos ALDS narių sprendimu.

Savo viešnagėje Chicagoje esu labai patenkintas. Esu giliai sužadintas ir dėkingas šio miesto lietuvių dailininkų parodytu ma-

no atžvilgiu bičiuliškumu ir suteikta garbe. Kai manęs paprašė paaugoti dar vieną savo paveikslą Čiurlionio Galerijai, aš tai padariau su dideliu malonumu, jausdamas pasididžiavimą, kad šioje savo tautiečių rinktinėje dailininkų darbų tarpe bus ir mano du kūriniai.

Savo viešnagės Chicagoje metu, kaip pirmą kartą, taip ir pastarąjį, aš buvau globojamas Antano Rukštelės ir jo simatingosios ponios šeimoje. Ten aš patyriau gražų lietuvišką nuostirumą bei vaišingumą, kurio niekad nepamiršiu. Šia proga noriu pareikšti, kad A. Rukštelė vertinu kaip vieną iš geriausių lietuvių menininkų, kuriuos turėjau malonumą pažinti. Aš žinau jo gilius įsitikinimus savame realizmo žanre ir aš jį už tai gerbiu. Aš jaučiu, kad kai kurie chiečiai yra nepatenkinti A. Rukštelės pažintimis į abstraktinį meną. Turėjęs galimybę plačiau išsikalbėti žiuo, kai kam "labai opiu" klausimu, aš patyriau, kad A. Rukštelė asmeniškai abstrakcinio meno nemėgsta, bet jis nėra ir anti-abstraktininku. A. Rukštelės įsitikinimas trumpas ir aiškus: kiekvienas menininkas kuria taip, kaip jam patinka niekieno nesiklausdamas patarimo, kaip ir ką jis turėtų kurti. A. Rukštelė neturėtų klausyti kitų nuomonių, bet tapti taip, kaip jis jaučia. Pažįstu daug gerų dailininkų, kurie reiškiasi realizme ir pasidarė garsiais tapytojais. Pavyzdžiui, ne taip seniai, vienas "Times" žurnalo numerio viršelis buvo puoštas garsaus amerikiečių realizmo atstovo, Andrew Wyeth, paveikslu reprodukcija. Nesvarbu kas ir ką kuria, bet kaip kuria.

VASARIS YRA NEMOKAMO ELEKTROS IVEDIMO MĖNUO

perkant naują
neliepsnojančią
elektrinę
džiovintuvą

Dabar pats laikas pirkti neliepsnojančią elektrinę skalbinių džiovintuvą... nes vasario mėnesio bėgyje jūs gaunate NEMOKAMĄ ELEKTROS ĮVEDIMĄ! Tik šį mėnesį The Illuminating Company siūlo NEMOKAMĄ ĮVEDIMĄ naujiems elektriniams džiovintuvams, pirkus ir įrūšius juos vienos šeimos namuose Illuminating Company klientams! Pirkite elektrinę džiovintuvą dabar... ir skambinkite The Illuminating Company NEMOKAMAM ĮVEDIMUI!

**AMC • DURACREST • FRIGIDAIRE
GENERAL ELECTRIC • MAYTAG
EASY • HAMILTON • HÖTPONT
KELVINATOR • KENMORE • PHILCO
MONTGOMERY WARD • NORGE
WIZARD • RCA WHIRLPOOL
SPEED QUEEN • WESTINGHOUSE**

 **The ILLUMINATING Company**
An Investor-Owned Company Serving The Best Location in the Nation



J. PAUTIENIUS "Žmonos portretas" (parodoje laimėjęs pirmąją premiją).

sijos nariai sutarė, kad J. Pautieniaus ir R. Ingelevičienės-Matuzonytės darbai geriausi, bet kuriam iš jų suteikti pirmenybę, buvo nelengva apsispręsti. Tuos du kūrinius teko nukabinti nuo sienos ir pastatyti greta ir tik tada, po kartotinos aktylios apžūros, pirmenybė buvo pripažinta J. Pautienio kūriniui, kaip originaliausia iš visos parodos darbų.

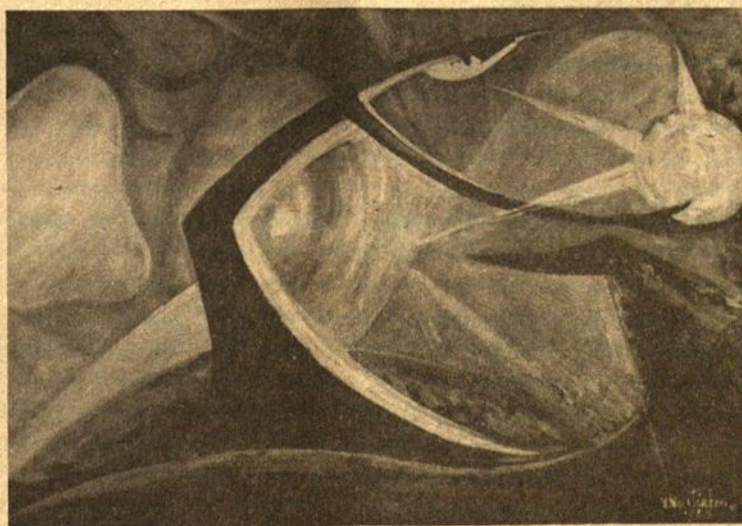
Noriu pastebėti, kad J. Pautieniaus darbus esu matęs prieš metus ir manau, nesuklysiu teigdamas, kad dailininkas per tą laiką yra padaręs geroką pažangą. Kūrybinis jo akiratis praplatėjęs. Man atrodo, kad J. Pautienius yra didesnio dinamiškumo bei meistriškumo pakelėjęs, tapydamas didesnėse drobėse ir kreipdamas daugiau dėmesio į bendrą apipavidalinimą, o ne į detales, kaip kad darydavo anksčiau. Mažiau "lopymo" -- detalių, o didesnis stipresnių teptuko brūkšnių pabrėžimas. Esu įsitikinęs, kad šis posūkis padės išryškinti dailininko kūrybiniam pajėgumui, kuriuo yra apdovanotas Juozas Pautienius.

Imponavo R. Ingelevičienės-Matuzonytės kūriniui stipri kompozicija bei įdomiu spalviniu deriniu. Išskirtino dėmesio buvo vertas ir J. Mieliulio kūriny, su jaučiama vaizduotės išraiška, nors nelengvai suprantamas prie jos priėjimas. Teigu J. Mieliulis tobulintų savo tapybinę techniką ir naudotų suprantamesnę tematiką, galėtų tapti labai pajėgiu tapytoju su šviesia ateitimi.

sionizmo linkme. Šio dailininko darbuose randu tai, ką mėgstu paveiksle rasti: gerą kompoziciją, gerą spalvų naudojimą su pratimą ir prielaidą, jog tapytojas jaučia norą savo paveiksle matyti pakabintą jį namuose.

A. Petrikonio kūriny savo išraiška per stiprus ir sunkiai suprantamas; jis galėjo būti labai geras, tik jį planuojant reikėjo kreipti didesnę dėmesį į kompoziciją bei spalvų apvaldymą. Susidariau įspūdį, kad šitas tapybinis darbas buvo atliktas skubotai ir be didesnio variacijų apgalvojimo. Tame kūriny yra ir teigiama savybė, tai tam tikras dailininko užsidegimas bei veržlumas. Nors A. Petrikonio kūryba manęs ir nepatraukė, tačiau dailininkui norėčiau palinkėti daugiau valingumo ateities darbuose ir didesnio dėmesio kompozicijai.

Stabtelėjus prie V. Vaitiekūno darbų, pirmiausia noriu pasakyti, jog esu sužavėtas jo asmenybe. Kalbant apie jį kaip dailininką, abstraktizmas, mano įsitikinimu, tai ne jo žanras, nors tai sakau su apgailestavimu. Apgailestauju, kad neturėjau galimybės matyti V. Vaitiekūno tapybos darbų ankstyvesnio periodo, prieš jam pasinešant į žanro keitimą ir esu tikras, kad tie darbai buvo labiau įtikinantys. Tapyti abstraktinius paveikslus ne visada yra taip lengva, kaip kad galvojama. Visa tai, ko negalima atlikti su įgudimu bei uždaviniu suvokimu, geriau nei nesiimti. Tai tinka



V. VAITIEKŪNAS

"Prometėjas"

Clevelando Vyrų Oktetas...

(Atkelta iš 4 psl.)

e) Surasti būdą gaidas atspausdinti ir raginti įvairius muzikinius vienetus, muzikos mokytojus jas naudoti.

f) Sukurti populiarios muzikos ansamblį -- panašų į Fred Waring, Roger Wagner ar Robert Shaw. Be abejo, jie nebūtų tokio aukšto lygio, bet pradžioje tas nesvarbu.

g) Raginti mūsų jaunuosius mestis daugiau į populiarią žanrą ir išauklėti lietuvių publiką tą teigiama priimti.

h) Užangažuoti kokį stipresnį kompozitorių ir poetą sukurti muzikinę pjesę -- komediją, paskui, suradus tinkamus žmones, ją pastatyti.

Tai kokių 10 metų darbas. Kai kas tose mintyse skamba taip kaip pirmosios rūšies atsakyme, kai kas gal kaip "blue sky" idėja. Tačiau jas apsvarsčius, sustačius konkretų darbo planą, galima būtų tą įgyvendinti. Mes jau antri metai ką rengiamės paskelbti konkursą, bet vis neįstengiam. Negaunam sponsorius premijoms.

-- Oktetas neseniai išleido pirmąjį savo įdainuotų plokštelių rinkinį. Kaip vyko techniniai plokštelių paruošimas: kas ją pagamino, kaip ėjosi susitvarkyti su finansais?

-- Plokštelėje visos dainos yra pritaikytos įvairiems šokių ritmams.

Oktetą įsteigus niekas negalvojo apie plokštelių leidimą, todėl repertuaras buvo taikomas koncertams, kur pianino akompanavimas, ritmiškas ar ne, būtų pakankamas. Nutarus leisti plokštelę iš repertuaro buvo atrinktos dainos tinkamos šokių

ritmams ir akompanavimui patinkamas šokių orkestras.

Plokštelė pasirodė rinkoje praėjusių metų lapkričio pradžioje. Reikordavimą, techninį paruošimą ir gamybą vykdė John B. Ralis Custom Recording (lietuvių reikordavimo firma Chicagoje), kai ką per savo "subcontractors". Daug išlaidų padengėme patys iš sutauptų honorarų, kitą (didesnę) dalį padengė J. Karvelis. Jis todėl ir vykdė plokštelių platinimą, nors ir mes taip pat jas pardavinėjame.

-- Pabaigai dar vienas klausimas: kokie yra tolimesnieji Okteto planai?

-- Ateities planai tokie:

a) Mūsų repertuare yra virš 20 lietuviškų dainų. Jų visai neužfiksavo ir užrašė gaila. Todėl jos visos bus užrekorduotos ir 1964 m. antroje pusėje išeis lietuviškų liaudies dainų ir lietuvių kompozitorių dainų plokštelė. Reikordavimo darbas jau pradėtas.

b) Paraleliai su tuo pradėsim ruošti visai naują repertuarą, su kuriuo norėsim vėl apvažiuoti visas lietuvių kolonijas. Jis dar tik planavimo stadijoje, ir žiuo metu žinau tik tiek, kad jis bus kitoks negu visi lietuvių parengimuose ligi šiol girdėti koncertų repertuarai, ir kad jis bus paruoštas ankstyvą rudenį.

c) Jeigu ši ir sekanti plokštelė mūsų finansiniai nesužlugdys, tai maždaug už metų išleisim kitą šokių muzikos plokštelę, gal su didesniu ir geresniu orkestru.

d) Šį žiemos sezoną gal aplan-kysime keletą vietovių, kuriose dar nebuvo arba seniai buvome.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

KALBOS KERTELE

STEPAS VYKINTAS

PULGIS ANDRIUŠIS -- KALBOS DARYBININKAS
IR KŪRĖJAS

Pulgis Andriušis, žinomas mūsų feļjetonistas ir rimtuolis rašytojas, dabar gyvenąs Adelaidėje, Australijoje, tremtyje mus, skaitytojus, yra apdovanojęs nemaža gausa vertingų kūrinių. Neseniai "Nidos" leidykla Londone (Anglijoje, ne Kanadoje) praturtino mūsų literatūrą vėl nauju Pulgio kūriniu, "dykduonio pasakojimais" "Purienos po vandeni". Pasilikdamas pareigą literatūriškai apie šį kūrinių kalbėti atskirai, kalbos kertele norėčiau tepalieti Pulgio šią naują knygą kalbiniu požiriu. Tikimasi, kad ateityje kalbininkai turės dar daug darbo su Pulgio rašytų kalba. Tik mūsų kalbininkai rašytojais pervėlai pradeda domėtis: tada, kada jie numiršta, o mirdami rašytojai su savimi nusineša į karstą ir didelius kalbos lobius, kalbininkams neišaiškintus...

Pulgis Andriušis yra netikrašytojas, bet ir filologas. Jis moka daugybę svetimų kalbų, jis moka ir lietuvių kalbą neblogiau kaip kalbininkas. Jis žino mūsų kalbos darybos dėsnius. Jis kuria mūsų moderniąją kalbą pagal tautos dvasią ir kalbos darybos taisykles. Todėl ir jo "Purienose..." tiek daug kalbinių naujovių arba lobių, pasemtų iš mūsų gyvosios kalbos. Šit pavyzdžiai: pavėžninkas, padarytas iš veiksmazodžio pavėžėti, sveikavietė, atliepis (... nesulaukęs atliepio, patsai pasidavė visuotinio graudulio epidemijai, žr. recenzuojamos knygos 14 psl.), šventknygė, kelionmaršė, polėkingumas, žvejininkas, pelkininkas, lazdigalis, tvoragalis, trobepalaikė, rodos, tiksliau būtų trobapalaikė, arba aukštaitiškai trobiapalaikė, šnekalavimas, drinblės (...lidlėjo šviespilkis ruožas su žemyn ant šilų nuleistomis drinblėmis, Ibid. 52 psl.), laivavirvis, laistynės, priklaušinis, užmainas, launžirgiai, juoduliai, kepelė (... glostė miesčioniui galvą Galindienė, visa susmukus lyg kepelė, Ibid. 86), kriklas, dubulės, kelitė (ryt. siauras, prastas kelias), pikikrūmis, langaveryčia, saugūnas, suvalkietybė, griekienė, balandininkas. Tai tik maža dalis Pulgio pavartotų darybinių daiktavardžių. Taip pat gausios yra mažiųjų daiktavardžių formos: laivioktis, dulksmelis, griaunelė, stukelis, moteriškaitė, trečiukės, žmogutis, buzytė etc.

Apstu Pulgio "Purienose" ir būdvardinių darybinių formų. Šit kai kurios: maukšlinės kepurės, druskinis vėjukas, aptiekinis jūros kvapas, gaidinis narsumas, sniegbaltis, peteliškiniai sparnai, kubilinis bosas, žuvinės akys, išteklingas kraštas, narakinis staliukas, drauginga valstybė (manychiau, kad čia priesaga -- ing netinka, nes ji paprastai reiškia, kad valstybė turi daug draugų, tuo tarpu čia dera vartoti draugiška valstybė), smuklinė kokofonija, vėdarinės dėšros etc.

Šit būdingas Pulgio Andriušio darybinės ir kūrybinės kalbos pavyzdys: "Ne pagal amžių gyvas, sąmojingas klebonas vakarienių pavairinti atidarė spinotos duris. O tenai žibalinės lempos šviesoje žaidė visa bonkų simfonija. Užpiltiniai, antšakiniai, maišytiniai, dažytiniai, žo-

lyniniai, vaisiniai, uoginiai, -- vyno dieveli, suteik mums sveikatėlės." Tokių kalbų deimanių mes užtikame Pulgio "Purienose...", kaip Silio ežere pačių purienų.

Tačiau šalia kalbos pirmųjų šių kviečių pasitaiko ir dirsių. Pulgis Andriušis, kaip aukštaitis, negali išsižadėti aukštaičių pasisavintų rusybių. Jis vartoja tokius žodžius, kaip: ulytkelis, (ulyčią mes jau seniai išgujome iš savo kalbos, tai nevartotinas ir ulytkelis, ar negražiau skambėtų sodžiakelis), tykus -- tylus, suprosyti -- išlaidyti, su laidyne išlyginti, rubežinis -- pasieninis, ribinis, vertelga -- vertėiva etc.

Pasitaiko ir rašybos, skyrybos klaidų. Rašoma negesytas, užgeso, o reikia rašyti: negesytas, užgeso, tačiau gęsta, gęstas, gęstanti. Naujakūrys rašytina su trumaja, o ne ilgąja l. Klįjentas, pacientas rašytini be j, nes taip rašo ne tik dabartinėje Lietuvoje, bet ir kalbininkai jotininkai (žr. "Lietuvių kalbos vadovą").

Skyrybos klaidų yra gana apščiui, bet čia nemanau jų ištaisyti. Kartais Pulgis, kaip ir Kruminas, mėgsta į vieną sakinį prijaukti daug savaimingų sakinių, teskirdamas juos kableliais, kai tiksliau būtų juos išskirti taškais ar tašku kableliu. Apie sujungiamųjų sakinių skyrybą Pulgis taip pat yra primiršęs. Šit pavyzdys: "Sakytum ant ano kalno dar stovėtų pilis ir iš jos vartų būtų išėjus pasivaikščioti pati kunigaikštystė". Čia reikia kablelių po įterptinio žodžio sakytum ir po pilis, kur prasižeda antroji sudedamojo sujungimo dalis.

Tačiau, duok Dieve, kad tik tiek klaidų ir tiek kalbos turtų būtų kiekvieno mūsų rašytojo kūriniuose!

PAGALBA AR PAGELBA?

Kalbininkai ir rašytojai dažnai susiginčija dėl šito žodžio rašybos. Žiūrint kalbos darybos dėsnių, turėtų būti pagalba, pagalbininkas, pagalbinis, nes iš šelpti yra padaryta pašalpa, iš remti -- parama, todėl iš gelbėti -- pagalba. "Dabartinės lietuvių kalbos žodyne" tėra rašoma tik ši forma, bet "Lietuvių kalbos vadove" yra abi formos. Manychiau, kad mums reikėtų šių žodžių rašybą suvienodinti ir visiems rašyti: pagalba, pagalbininkas, pagalbinis...

• Balių-koncertų ir kitokių pramogų bei parengimų rengėjų dėmesiui.

Vincas Apanius, greta visų kitų sodininkystės patarnavimų atlieka ir dekoravimo gėlėmis darbus patalpose. Kainos gana prieinamos ir bus atsižvelgti į pageidavimus, iš anksto susitarus.

Kreiptis: 382-1606
503 Richmond Rd.
Richmond Hts., Ohio

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice ir paskelbta U. S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608
Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629
Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Ištaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

NAUDOKITE EAGLE STAMPS KAIP PINIGUS VIŠOSE 4 MAY'S KRAUTUVĖSE!

MAY'S

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARMATOWN
SOUTHGATE

BASEMENTS

VYRAMS KOSTIUMAI SU 2 POROM KELNIŲ



Palyginkite su kostiumais parduodamais už žymiai aukštesnę kainą! Normalių, trumpų ir ilgų dydžių 37 iki 46.

MEDŽIAGOS

- Vilnos audiniai, orlono akrylikai su vilna.
- Dacrono polyesteriai su vilna, rankų darbo žieminės medžiagos.

SPALVOS

- Alyvinė • Juoda • Ruda • Pilkva
- Mėlyna • Pilka • Mišrių tonų.

AUDINIAI

- Tonas ant tono • Vienos spalvos
- Lygūs • Dryžuoti • Kampuoti
- Daugelis kitų.

Anksčiau buvo parduodami po \$35 !

Dvi poros kelnų! Tikra tiesa! Turėsite dvigubą naudą su papildoma kelnų pora. Kaip tik tai, ko laukėte eilę metų... ir visos vilnonės medžiagos! Toje sensacingoje grupėje įjungta ir puikūs orlono akryliko ir vilnos audinių, dacrono polyesterio ir vilnos audinių mišiniai, už tą pačią žemą, žemą kainą!

- Ryšium su žemomis kainomis imamas mažas mokestis už pataisymus.

BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPARTMENT; THE MAY CO., DOWNTOWN AND BRANCHES

29.90

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* GEDIMINAS GUDĖNAS staugiai ir netikėtai mirė vasario 16 d., sekmadienį.

Palaidotas vasario 19 d. laido tuvėmis rūpinantis Della Jakubs & Son laido tuvių įstaigai 6621 Edna Ave.

Gediminas Gudėnas buvo aktyvus visuomeninių organizacijų narys. Daugiausia reikišė LKV Ramovės eilėse ir buvo valdybos nariu keliose kadencijose.

Malonaus ir švelnaus būdo Gediminas buvo mėgiamas Clevelando lietuvių tarpe ir staigus jo netekimas palieka liūdesį ne tik šeimos narius, bet visą eilę artimų draugų.

* ONAI KAPIENEI, veikliai visuomenininkei, buvo padaryta operacija Clevelando poliklinikoje.

* WILLARD BROWN, žinomas Clevelande veikėjas ir buv. kandidatas į Clevelando miesto burmistro vietą, vasario 21 d., penktadienį, 7:30 val. vak. 710 St. Clair Ave. padarys pranešimą tema: Ką University Circle Development reikiška Clevelandui.

Programą organizuoja Respublikonų partijos naujųjų piliečių komitetas. Įėjimas laisvas.

MIELOJI LIETUVIŲ VISUOMENĖ IR KITŲ TAUTŲ SVEČIAI

Vasario 23 d., tuoj po Sumos 11:30 iki 4 val. p.p. Šv. Jurgio parapijos salėje bus birutinių kvi patiekiami svečiams pietūs. Žada būti sotūs ir skanūs. Patarnavimas rūpestingas. Pelnas skiriamas laisvės kovų veteranams ir kitiems šalpos reikalingams.

Clevelando Skyrius

* ALT S-GOS CLEVELANDO SKYRIAUS VALDYBA vadovaujama K. S. Karplaus, vasario 15 d. šeštadienį, Čiurlionio Ansamblio namuose buvo sukvietusi savo narius su šeimomis ir svečiais šeimyniniam vakarajam. Vasario 16 šventės nuotai kose pabūvoti, mintimis pasidalinti.

Trumpą dieną pritaikytą programą patiekė jaunieji neolitu anai, žavėję susirinkusius dai



Lietuvos Pasiuntinybės Washingtono patarėjui dr. Stasiui A. Bačkiui pagerbti, ALT Clevelando skyriaus valdyba suruošė vasario 15 d. Sheraton viešbutyje priėmimą į kurį atsilankė amerikiečių politikos ir spaudos atstovai ir gausūs būsrys lietuvių visuomenės narių. Nuotraukoje dr. S. A. Bačkis priėmimo atsakinėja į paklausimus. Sėdi iš kairės: L. Leknickas, muz. A. Mikulskis ir dešinėje ALT Clevelando skyriaus pirm. K. Žiedonis.

liu lietuvišku žodžių, patriotinių eilėraščių interpretacija.

Vasario 16 laikotarpio įvykių ryšį su šio meto išėjimo uždaviniams aptarė J. Čiurberkis.

Bičiuliškoje nuotai kose jau kiose Čiurlioniečių patalpose ALT S-gos skyriaus vienminčiai su svečiais gražiai įsijungė į šventišką nuotai ką, kartu išskeldami gražų paprotį tokio mis progomis bendraujant su jau nosios kartos bręstančiais lietuvių nešėjais.

Iš neolituų programoje gražiai pasirodė Birutė ir Eglė Augustinavičienės, Dalia, Rūta ir Živilė Mackevičienės, B. Jociutė, N. Kuncaitytė, V. Gatautytė ir Rimas Gulbinas.

Skyriaus ponios nepagailėjo darbo ir pastangų svečiams pavaišinti. Joms ir visiems, talkinusiems jaukiam pobūviui priklauso skyriaus valdybos ir visų narių padėka.

* TĖVYNĖS GARSŲ RADIJAS, vadovaujamas Juozo Stempučio, penktadienį, vasario 14 d., savo programą pritaikė Vasario 16 iškilnių nuotai koms, gražiai įtraukus mūsų mokyklinį jaunimą montažui, nušviečiančiam 1918 m. laikotarpį Lietuvoje.

* RALPH J. PERK, County Auditor, nors ir būdamas šiuo metu

VASARIO 16-tosios MINĖJIMAS

ALT Clevelando skyriaus surengtas Vasario 16 minėjimas praėjo visais atžvilgiais darna organizuotumo ir tai dienai pritaikyto orumo aplinkoje. Į iškilmes atvykus Lietuvos pasiuntinybės Washingtono patarėjui dr. S. A. Bačkiui, išvakarėse buvo suruoštas priėmimas, į kurį atsilankė vietos spaudos ir politikos atstovai ir gausūs būsrys lietuvių visuomenės narių. Priėmimo metu dr. S. A. Bačkis atsakinėjo į klausimus ir turėjo progos arčiau susipažinti su lietuvių veikėjais.

Sekmadienį, vasario 16 d., iškilmės buvo pradėtos iškilmingomis pamaldomis Šv. Jurgio bažnyčioje. Asistuojant organizacijų vėlavoms ir palydai, Klebonas kun. B. Ivanauskas pašventino bažnyčią skirtą Lietuvos vėlavai. Jis taip pat pasakė iškilnių dienai pritaikytą pamokslą. Pamaldos buvo baigtos Lietuvos himno garsais.

Po pamaldų dr. S. A. Bačkis lydimas prezidento A. Smetonos šeimos narių ir visuomenės atstovų, Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu padėjo vainiką ant velionies prezidento kapo.

Minėjimas Šv. Jurgio parapijos salėje prasidėjo 4 val. p.p., į jį atsilankius ir Kongreso atstovui Robert Taft, jr.

Po atidarymo iškilnių, himnų ir maldos, giedant Čiurlionio Ansambliui, po invokacijos, pasakytos klebono kun. B. Ivanausko, pagrindines kalbas pasakė dr. S. A. Bačkis (jo kalba dedama iš taisyklės) ir Kongreso atstovas Robert Taft, jr.

Jaunos išvaizdos, iškilniaus JAV politikos Robert Taft sūnus, savo

Ilgoninėje, per adv. Julijų Smetoną, Vasario 16 proga prisituntė ALT gražų sveikinimą, išreiškiant viltį, kad ši didžioji lietuvių tautos šventė sustiprins savimi pasitikėjimą ir kad teisingumas atneš laisvę ir garbę Lietuvai.

APACIOJE: Čiurlionio Ansamblis su muz. Alf. Mikulskiu išpildė meninę programą Vasario 16 minėjime Clevelande.

V. Pliodžinsko nuotrauka

kalboje užakcentavo stoką aiškios ir nedviprasmiškos JAV politikos komunizmo ekspansijos ir Sov. S-gos pavergtų tautų atžvilgiu. Jis taip pat pabrėžė, kokią įtaką galėtų turėti tautybų grupės, jei tinkamai išnaudotų visas galimybes Kongreso atstovų nusistatymui užsienio politikos klausimais pakreipti. Kongreso atstovų darbuose nepaprastą įtaką turi krašto gyventojų opinija. Ją formuluoti ir reikšti yra kiekvieno šio krašto gyventojų privilegija ir pareiga.

Garbės prezidiume, gražiai išpuoštos scenos šviesose, matėsi ir broliški mūsų kaimynų latvių ir estų atstovai.

Antroje minėjimo dalyje gausiai salę pripildžiusius svečius kaip ir visuomet savo darnia ir malonia lietuviška daina šventiškai nutiekė Čiurlionio Ansamblio vadov. A. Mikulskio, pakaitomis papildomas žodiniu menu, Vaidilos teatro Aktorių Romo Zorskos ir Aldonos Baidinaitės jausmingai atliktais monologais.

Po programos svečiai dar ilgai dalinosi įspūdžiais, vaišinami ALT skyriaus uolių talkininkų ir talkininkų.

Visą programą lietuviškai ir angliškai vienodu pajėgumu ir laisvumu sklandžiai vedė Algis Kasiulaitis.

Vasario 16 minėjimas nesiriboja iškilmėmis salėje. Toji diena buvo gana plačiai paminėta vietinėje spaudoje ir radio programose. Tą vakarą iškilnių momentai jau buvo perduoti ir televizijoje. Čia kreditai priklauso ALT Clevelando skyriaus vicepirmininkui adv. J. Smetonai.

ALT Clevelando skyriaus valdybai ir jos talkininkams priklauso lietuvių visuomenės padėka, kad brangi lietuviams diena nuskambėjo plačiai, praėjo darniai ir išsiskyrė iš minėjimų šablono pasitikėjimą užkrečiančiu tautiniu įsipareigojimu tolimiesiems laimėjimams ateityje siekti.

(j. mšk.)

* MAY CO. naujoji krautuvė Mentore bus atidaryta balandžio mėn. vidury.

Dviejų aukštų modernišką pastatą kainuoja virš 1 mil. dolerių. Krautuvės atidarymas tame rajone suteiks darbo keliems šimtams apylinkės gyventojų.

ANTANO VAIKŠNORO TAPYBOS PARODA

Clevelando dailininko, mūsų tautiečio, Antano J. Vaikšnor, tapybos darbų paroda atidaryta vasario 23 d. sekmadienį, Circle Gallery, Mayfield Road ir Euclid Ave. Kampas. Dailininkas šioje parodoje išstato 20 savo naujausių tapybos darbų sukurty pastarojo pusmečio laike. Dauguma darbų tapyti A. J. Vaikšnor pamėgta polimienplastinė technika. Parodoje bus išstatyti ir keli akvarelės kūrinių.

Antanas J. Vaikšnoras savo tapybos ir akvarelės darbų parodoje lieka ištikimas savitiems kūrybiniais polėkiams: sudvąsintos ir sujausmintos gyvastingos gamtos vyksmo vaizdavimui. Dailininkas yra pasinešęs į abstraktinę tapybą, bet jo nuotolis nuo realybės yra nuosaikus ir jo kūrinių suprantami veik visiems žiūrovams. Antano J. Vaikšnor tapybine kūryba galima būtų pavadinti jausmine amžinosios gamtos vyksmo poezija, nes kiekviename jo tapybiniame kūrinyje abstraktiniu būdu išreikštas kuris nors gyvosios gamtos vaizdas arba motyvas.

Šalia Antano J. Vaikšnoros, toje parodoje dalyvauja ir vienas amerikietis dailininkas, Edris Eckardt, kuris išstato spalvoto stiklo darbus. Parodos apžūra svečiams vasario 23 d. 3-6 valandą po pietų. Paroda veiks nuo vasario 23 iki kovo 26 d. kasdieną, išskiriant pirmadienius, 1-5 valandomis po pietų. Antanas J. Vaikšnoras maloniai kviečia Clevelando lietuvių atvykti į parodos atidarymą, kuris įvyks vasario 23 d. sekmadienį 3-6 valandą po pietų.

A. V. B.

Parduodamas namas

3 miegamųjų namas Parajoje. Išbaigtas pramogų (recreation) kambarys, kilmiai, užuolaidos, incineratorius ir atmatoms vieta, daugelis kitų priedų. 20 minučių nuo miesto centro.

Kaina — \$19,800.

Teirautis tel. VI 2-2541.

#818 — Berea — \$17,500.

Aštuoni dideli kambariai, rūšys per visą namą, viskas puikiai stovįje. Didelis sklypas, visi pagerinimai. Prie pat parapišės mokyklos, krautuvų ir susisiekimo.

#822 — Puikus pirkinys — \$12,900. — Rūšys per visą namą, ažuolinės grindys, miesto vanduo, gasas, žemi mokesčiai. 76x171 sklypas.

#870 — Berea — \$14,500. Du miegamieji apačioje, 2 viršuje. Puikiai įrengtas ir išlaikytas iš lauko ir iš vidaus. Iš kiemo pusės patį — 10t 60x115. Tikrai geras pirkinys.

DENHAM REALTY
BE 4-8121

J. P. MULL-MULIOLIS
REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

1 šeimos, 3 mieg., 1½ vonios, gazo-karšto vandens šildymas. Sklypas 40 x 175. \$11,300.

3 kamb., vonia žemai, 3 kamb., vonia aukštai. Atskiri įėjimai. Puikus rūšys. Gerame stovįje. \$11,600.

2 šeimų 5-5, 1½ garažo. \$10,700.

2 šeimų 5-5, garažas. \$9,800.

1 šeimos, visi 6 kamb. žemai. \$9,500.

Investavimui

4 šeimų, pajamos \$260 mėn. \$18,000.

6 šeimų mūrinis. Kaina \$27,500.

7 butai, garažai, \$27,900.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė ir John Lorenz
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

IDOMIĄ PASKAITĄ skaitys

Willard BROWN,

žinomas veikėjas ir buv. respublikonų kandidatas į Clevelando burmistrus.

Tema:

Ką University Circle Development reikiška Clevelandui

Programą organizuoja Respublikonų partijos naujųjų piliečių komitetas vasario 21 d., 7:30 val. vak. 710 St. Clair Ave. Įėjimas laisvas.

ŠIAIS METAIS VISIŠKAI NAUJA IR SKIRTINGAI!



1964 Cleveland
home and
flower show

Ferris gėlių ratas
Namas apskritime
16 puikių gėlynų
Pasakų krašto butas
Projektuotojo sapnų kambariai
... ir per 250 namų ir sodų paroda

TAUPLYKITE
[SIGYDAMI BILIETUS IŠ ANKSTO!]

Dabar gaunami po 75 centus visose gėlių krautuvėse. Ohio sodų klubuose. Sears, Greyhound autobusų stotyse, bilietų parduotuvėse mieste: Burrows ir Richmond Bros. krautuvėse bei kitose vietose iki vasario 25 d.

Vasario 29 iki kovo 8 d. Public Hall

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs.

Licensijuoti laido tuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770



DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIUDNOS NAUJIENOS

Nespėjus padėti vainiko ant žurnalisto ir rašytojo Stasio Leskaičio kapo, viena po kitos ateina mirę skelbianti žinia.

Štai, okup. Lietuvoje mirė Kauno Dramos Teatro aktorius Petras Kubertavičius, nusipynęs sau nevystantį lietuviškos scenos darbuotojų ir kūrėjų vainiką. Vasario 17 d. redakciją pasiekė žinia apie kitos artistės -- Jadvygos Oškinaitės-Sutkienės mirtį. Prie šių asmenybių dar teks sugrįžti. Jų gyvenimas ir darbai -- tai nevystanti žiedai lietuvių kultūrinio gyvenimo žaliuojančioj pievoj. Jų nebėra, bet jų palikimas gyvens, kol gyva bus lietuvių kultūra.

LIETUVIŲ DIENOJ DAINUOS 1.400 DAINININKŲ

Pasaulinės Mugės New Yorke Lietuvių Dienoje dalyvaujančių chorų skaičius auga. Beanksčiau skelbtųjų dar užsiregistravo Los Angeles Šv. Kazimiero lietuvių parapijos choras, vad. komp. Br. Budriūno ir Pittstono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos choras, vad. Br. Voverio.

Lietuvių Dienoje dalyvauti jau yra užsiregistravusių 39 chorai su virš 1400 dainininkų. Visiems chorams išsiuntinėtą dainų repertuaras. Chorai, kurie dar iki šiol nėra prisijungę Muzikos komitetui choro nuotraukų bei kitas reikalaujamas žinias, prašomi nedelsiant tai padaryti.

* LITUANISTIKOS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS įvyks Washingtone gegužės mėn 2 ir 3 d. Bus skaitomi referatai ir svarstomi Instituto organizaciniai klausimai. Smulkiau apie suvažiavimą Instituto nariai bus paimformuoti aplinkraščių. Numatomos tokios referatų temos: dr. A. Salys -- Mikalojaus Daukšos biografijos bruožai; Dr. J. Gimbutas -- Mažosios Lietuvos antkapiniai paminklai; dr. J. Jakštas -- Pašto darbai Lietuvos istorijos srityje.

* J. AUGUSTAITYTĖ-VAICIŪNIENĖ, rašytoja ir ilgametė Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos mokytoja ir Ona Roznikienė -- lietuvių kalbos mokytoja mergaičių gimnazijoje, sutiko būti redakcinės kolegijos nariais Marijampolės gimnazijos monografijai leisti. Dabar komitetas su talkininkais daro gautųjų straipsnių nuorašus, kad su jais būtų supažindinti visi kolegijos siunčiama reikalų vedėjo adresu: Vytautas Paulionis, 4407 So. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60632.

NEW YORK

* NEW YORKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ D-jos narių metinis susirinkimas šaukiamas vasario mėn. 22 d. 6 val. p.p. Dr. A. Goeldnerienės rezidencijoje, 6133 159th St., Flushing, N.Y. Tel. IN 3-7141.

Draugijos vadlyba

Gediminui GUDĖNUI

netikėtai mirus, motiną, žmoną ir sūnų, brolius, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Ona, Juozas ir Mindaugas Rinkai,
Aldona ir Vytautas Kamantai

Mielam studijų draugui ir korporantui

Gediminui GUDĖNUI

mirus, jo šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Bronius Gražulis
ir žmona

Kauno Dramos Teatro aktorui

A. A. PETRUI KUBERTAVIČIUI

mirus, jo dukrai Daliai MAURUKIENEI ir jos šeimai reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Roma ir Danielius
Degesiai

Lietuvių Skautų Brolijos Vadijos Nariui, Oro Skautų Skyriaus Vedėjui

a. a. sktn. Vytautui TAMULAIČIUI

tragiškai mirus, reikiame brolišką užuojautą likusiai šeimai ir kartu liūdime

LSB Vyrausias Skautininkas
ir Vadija

Kolegę Danutę STASIENĘ, jos tėveliui

STASIUI LESKAIČIUI-IVOŠIŠKIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučia

Korp! Neo-Lithuania
New Yorke



Rezoliucijoms Remti komiteto vicepirmininkas S. Paltus tariasi su komiteto nariais, kaip sukelti daugiau lėšų rezoliucijų pravedimui. Nuotraukoje iš kairės: dr. P. Pamataitis, Ž. Brinkienė, J. Andrius, B. Lembergaitė, S. Paltus, N. Onyx-Virand, J. Motiejūnas, I. Mažeikaitė ir R. Bureika.

L. Kančausko nuotrauka

CHICAGO

KALBĖS APIE PAŠAUKIMĄ I VIENUOLIUS IR KUNIGUS

Pašaukimai i vienuolių ir kunigų eiles yra negausūs, o darbai -- neaprepiami. Dėl pašaukimų stokos lietuviškieji vienuolynai stovi dilemoje: arba ribotis ir toliau pašaukimais vien iš lietuvių tarpo ir, jų mažai esant

pamažu nuskursti ir išnykti; arba išlaikyti ir plėsti savo veiklą, priimant svetimtaučius ir taip pamažu nutausti.

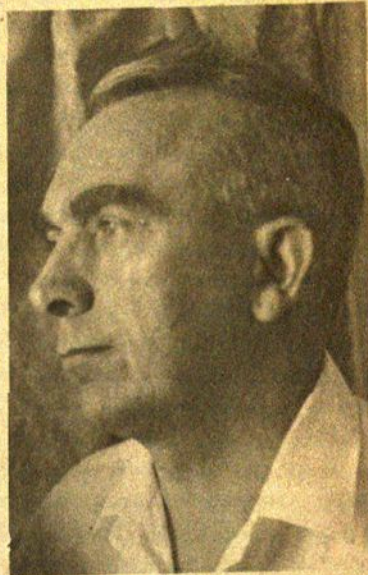
Pašaukimams ugdyti ir lietuvišką visuomenę plačiais klausimais supažindinti kovo 7-14 dienomis yra ruošiamas Pašaukimų Savaitė Chicagoje, Jaunimo Centre. Visa eilė asmenų: A. Augustinavičienė, prel. V. Balčiūnas, B. Jameikienė, dr. A. Liulevičius, tėv. B. Markaitis, S.J.,

dr. S. Sužiedėlis, dr. A. Sidlauskaitė, dr. V. Vardys, dr. V. Vyngantas -- yra pakviesti skaityti paskaitas sekančiomis temomis: kas yra pašaukimas; pašaukimas ir asmenybė; kunigystė; vienuolis ir profesija; vienuolynų vieta bendruomenėje, Bažnyčioje; jų įnašas i gyvenimą, mokslą, menus; vienuolis ateities perspektyvoje. Be paskaitų yra ruošiamas ir foto paroda, kuri vaizduos kiekvienos dalyvaujančios institucijos charakterį, tikslą bei darbą.

* RETAS KONCERTAS įvyks šį šeštadienį 8 v.v. Jaunimo Centre: populiariusis Clevelando Vyrų Oktetas kartu su L. Bichnevičiaus jazzo orkestru išpildo linksmą lietuvių ir pasaulinių pramoginių dainų programą. Bilietus patartina iš anksto įsigyti Marginiuose ir pas Karvelį.

* STASYS ŠIAUČIŪNAS, LB Chicago apygardos valdybos sekretorius, valdybos pavedimu sudarys rinkiminės apygardos komisiją gegužės mėnesį įvyksian-

tiems rinkimams i JAV LB Tarybą.



Inž. M. IVANAUSKAS, religinio meno parodos Chicagoje vykdytojas, kalbės kovo 24 d. 7 v.v. per S. Barcus radiją apie bažnytinį ir civilinį religinį meną. Inž. M. Ivanauskas, gyvendamas Brazilijoje, 1957 m. buvo suruošęs pirmąją apžvalginę Lietuvos architektūros parodą su 1500 eksponatų.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

* RAŠYTOJAS IR DRAMATURGAS VYTAUTAS ALANTAS pasirodė nauju leidiniu "9 Dramos Veikalai", kurį išleido Srovė Chicagoje. Viršelį ir autoriaus paveikslą piešė Ed. Vasiliauskas, vinjetės Vl. Vijeikio. 385 psl. Kaina 5 dol. Knygą įsigyti galima užsakant pas autorių: V. Alantas, 15369 Freeland, Detroit, Mich. 48227.

Knygoje telpa šie V. Alanto veikalai: Buhalterijos klaida, Aukštadvaris, Ragučio šaltinėlis, Visuomenės veikėjai, Šiapus už dangos, Šamokslas prieš savuosius, Žodžiai iš anapus, Penkios minutės prieš dvyliką ir Kyla vėtra ūkanose.

Tai Lietuvoje ir Tremtyje parašytų veikalų rinkinys, kurių tarpe kelios dabartinės sąlygoms vaidinti pritaikytos pramoginio pobūdžio komedijos.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAI rankraščiams paskutinė data 1964 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimties, atsižvelgiant i novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1964 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąjį pavardę, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1964 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudoti konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA -- Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT Svediska... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.